

VEACUL NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 11

Vineri 15 martie 1957

4 PAGINI, 25 BANI

Zorile unei științe noi

De vorbă cu acad. prof. A. Sanielevici despre spectroscopia nucleară, despre consfătuirea specialiștilor sovietici ținută la Leningrad și despre dezvoltarea acestei noi ramuri a științei în țara noastră

Chiar dacă n-aș fi cunoscut titlurile aceluia cu care am stat de vorbă, în urmă cu câteva zile, aproape trei ceasuri, aș fi fost sigur după modul în care m-a primit și după primele cuvinte, că am de a face cu un veritabil om de știință, căci măsura, cumpănirea și calmul i-au trădat în așa fel înțelepciunile încât nici o îndoială n-ar mai fi fost cu putință.

Profesorul academician A. Sanielevici este șeful secției de cercetări asupra spectroscopiei sau spectrometriei nucleare. În această calitate a fost delegat de Academia R.P.R. să ne reprezinte la conferința asupra spectroscopiei nucleare, ținută între 25 ianuarie și 2 februarie la Leningrad.

Considerind că este interesant pentru cititorii noștri să afle cât de cit rezultatul cercărilor științifice în acest domeniu, i-am pus savantului Sanielevici câteva întrebări la care mi-a răspuns, ținând seama tot timpul că nu se poate exprima decît la un nivel de popularizare. L-am abordat așadar direct cu întrebarea: „Ce este spectroscopia nucleară?”

„Spectroscopia nucleară este deci una dintre principalele metode experimentale de cercetare a structurii nucleului atomic și aceasta explică importanța și dezvoltarea largă a cercetărilor de acest gen care se fac în aproape toate laboratoarele de fizică nucleară din lumea întreagă. Spectrometria nucleară este un domeniu de știință pură, intrucît el urmărește cunoașterea din ce în ce mai adîncă și mai precisă a nucleului atomic. Dar e lesne de înțeles că o cunoaștere adîncă a structurii nucleului, a legilor ce determină această structură și a forțelor care domnesc în interiorul nucleului vor putea duce la aplicații importante, chiar dacă astăzi nu putem decît să le întreprindem. Că lucrurile stau așa ne dovedește faptul că chiar în stadiul de cunoaștere incompletă a structurilor nucleare s-au putut obține aplicații tehnice ale fizicii nucleare, aplicatii dintre care o parte pot fi văzute în expoziția tehnic-științifică a U.R.S.S. „Folosirea energiei atomice în scopuri pacifice”, deschisă de cîva timp în sala Magheru.”

După aceste declarații, gazetarul din mine a început să se frămînte. O întrebare nu-mi dădea pace. Nu o neliniște, dar o curiozitate, pe care fizicianul din fața mea nu-a ținut deloc s-o satisfacă. L-am întrebare pe acest om de știință ce aplicații practice pot rezulta într-un viitor fie mai apropiat, fie mai îndepărtat, din aceste cercetări. Mi-a răspuns că el nu e romancier, ci om de știință și că

electric. Numărul nucleonilor este cu atât mai mare cu cît nucleul este mai greu, iar greutatea relativă a nucleelor crește de la 1, pentru atomii cei mai simpli (cei de hidrogen) pînă la aproximativ 250 pentru nucleele cele mai complicate, care aparțin elementelor uraniu, neptuniu, plutoniu etc.

Spectroscopia nucleară este deci una dintre principalele metode experimentale de cercetare a structurii nucleului atomic și aceasta explică importanța și dezvoltarea largă a cercetărilor de acest gen care se fac în aproape toate laboratoarele de fizică nucleară din lumea întreagă. Spectrometria nucleară este un domeniu de știință pură, intrucît el urmărește cunoașterea din ce în ce mai adîncă și mai precisă a nucleului atomic. Dar e lesne de înțeles că o cunoaștere adîncă a structurii nucleului, a legilor ce determină această structură și a forțelor care domnesc în interiorul nucleului vor putea duce la aplicații importante, chiar dacă astăzi nu putem decît să le întreprindem. Că lucrurile stau așa ne dovedește faptul că chiar în stadiul de cunoaștere incompletă a structurilor nucleare s-au putut obține aplicații tehnice ale fizicii nucleare, aplicatii dintre care o parte pot fi văzute în expoziția tehnic-științifică a U.R.S.S. „Folosirea energiei atomice în scopuri pacifice”, deschisă de cîva timp în sala Magheru.”

După aceste declarații, gazetarul din mine a început să se frămînte. O întrebare nu-mi dădea pace. Nu o neliniște, dar o curiozitate, pe care fizicianul din fața mea nu-a ținut deloc s-o satisfacă. L-am întrebare pe acest om de știință ce aplicații practice pot rezulta într-un viitor fie mai apropiat, fie mai îndepărtat, din aceste cercetări. Mi-a răspuns că el nu e romancier, ci om de știință și că

În această calitate nu va ține seama de frămîntarea mea, dar m-a asigurată că cercetările de știință pură au totdeauna un corespondent în domeniul aplicațiilor practice...

Oscar Lemnaru

(continuare în pag. 3-a)

O antologie sovietică a poeziei românești

Anul acesta, Editura de Stat pentru literatură din Moscova va publica o Antologie a poeziei românești pentru pregătirea căreia am fost timp de câteva zile în capitala Uniunii Sovietice. Antologia de poezie românească va fi o lucrare vastă, de aproape o mie de pagini mari. Fiecare pagină va avea ornamentații în culori, reprezentînd motive ale artei decorative românești. Am văzut Antologia poeziei bulgare, apărută anul trecut în aceeași editură: este o admirabilă realizare a progresului editorial în Uniunea Sovietică. Editorii asigură că posibilitățile tehnice tiparului s-au perfecționat sensibil chiar în acest scurt interval de timp și Antologia poeziei românești se va bucura de binefacerile acestor progrese. Către sfinșitul anului, cam în timpul lunii prieteniei romino-sovietice, sau ceva mai tîrziu, în împlinirea celei de-a zecea aniversări a proclamării Republicii Populare Romine, cititorul sovietic va avea în mîini această lucrare monumentală. Socotesc că n-ar fi de prisos pentru cititorul român dacă aș indica numai cîteva din elementele ce vor caracteriza Antologia.

În ea se deschide cu un amplu capitol de poezie populară, epică, lirică, epică de ritual, precum și piese din folclorul legat de clasa muncitoare. Cititorul sovietic va cunoaște balade celebre, între care „Miorița”, „Toma Alimos” și „Legenda meșterului manole” alături de un bogat grupaj de doine.

Criteriile care au prezidat la selecționarea poezilor și lucrărilor pentru Antologie au avut în vedere, în primul rînd, pe scriitorii care s-au făcut remarcabili și au rămas în istoria literaturii prin pasiunea și forța realistă a artei lor, pusă în slujba idealului

Opereta românească la Moscova

La Moscova, spectacolele teatrului românesc de operă se bucură de mare succes. Primul spectacol al operetei „Lăsați-mă să cînt” de Gheras Dendrino, prezentat la Teatrul „K. S. Stamslavski-Vl. Nemirovici-Dancenko” și retransmis de postul de televiziune Moscova a trezit caldă apreciere a publicului moscovit. În mod elogios au fost primite și celelalte trei spectacole prezentate de teatrul nostru de operă.

Acest lucru reiese și din cronicile apărute în ultimele zile în presa sovietică. Într-un articol publicat în ziarul „Pravda” pe marginea spectacolului cu opereta „Lăsați-mă să cînt”, Vl. Kandelaki, prim regizor al Teatrului de operă din Moscova, felicita pe compozitorul Gheras Dendrino pentru „creația sa minunată, plină de talent”. „Un răsărit succes — scrie autorul articolului — l-a obținut Ion Dacian interpretul compozitorului Ciprian Porumbescu. Remarcabile sînt și execuția unitară a ansamblului, interpretarea plină de muzicalitate a artistelor Puica Alexandrescu și Silly Popescu, precum și jocul măiestru al Virginicăi Romanovschi”.

Relevînd înalta ținută artistică a spectacolului, M. Ignatieva scrie în „Sovetskaia kultura” că succesul operetei dovedește „munca intensă, inspirată, pasionată a întregului colectiv de creație care a dezvoltat în fața spectatorului sovietic mari calități artistice”.

Primăvară

desen de Ligia Macovei

Savantii occidentali și știința sovietică

Intensificarea schimburilor științifice între popoare duce la o mai bună cunoaștere reciprocă și la o mai dreaptă apreciere a eforturilor și rezultatelor pe care ele le dobîndesc în toate domeniile de activitate umană. În presa engleză și americană apar astfel desuși de frecvent, în ultimele luni, articole

ale unor savanți care au vizitat Uniunea Sovietică și în care, de multe ori cu un ton de surpriză, se constată imensele progrese pe care le-au obținut savanții sovietici.

În asemenea articole apare și mai evident dorința unor cercuri din ce în ce mai largi de a intensifica schimburile și legăturile de colaborare culturală între popoare. Astfel, în numărul său din iulie 1956, revista engleză Nature publică un articol al profesorilor T. G. Pickavance și T. H. R. Skyrme, referitor la conferința pentru energia nucleară organizată de Academia de Științe a Uniunii Sovietice la Institutul Lebedev din Moscova între 14-22 mai 1956. „A fost o ocazie minunată — scriu autorii articolului — pentru un schimb de vederi științifice. Mai multe laboratoare au fost deschise vizitatorilor și au avut loc o discuție despre fizică cu oamenii de știință sovietici în toată libertatea.”

Vizitînd laboratoarele și instalările sovietice cei doi profesori englezi constată că: „În ultimii ani în Uniunea Sovietică s-a desfășurat o intensă activitate pe tărîmul dezvoltării acceleratoarelor de energie nucleară. Efortul sovietic în acest domeniu, pe care l-am cunoscut mai bine în ultimul timp, ne-a dovedit că cercetările se găsesc la un nivel foarte înalt”. Specialiștii englezi au

vizitat Institutul pentru problemele nucleare, unde au studiat acceleratorii, despre care fac următoarele aprecieri: „Am vizitat Institutul de studii nucleare, situat la 120 km. nord de Moscova, aproape de unirea Volgăi cu Canalul Moscova-Volga, pentru a vedea cei doi acceleratori. Institutul, care este condus de profesorul Blohinfen, are de asemenea un reactor de mare frecvență și un accelerator de ioni grei și a fost construit într-un complex pentru studii tuturor aspectelor fizicii nucleare. Acceleratorii sînt de o construcție excelentă. Un interes deosebit a prezentat sistemul de radio frecvență al sincrociclotronului, care a apărut specialiștilor străini ca cel mai valoros lucru din câte au văzut. Sistemul acestuia îl situează în fruntea tuturor celorlalte cunoscute pînă în prezent, atît prin rezultatele sale cit și prin încrederea tehnică pe care o inspiră”.

Referindu-se la atmosfera în care s-au desfășurat discuțiile, cei doi profesori își încheie articolul cu următoarele cuvinte: „Discuțiile purtate la această conferință și contactele personale au fost deosebit de încurajatoare

Octav Livezeanu

(continuare în pag. 3-a)

Carnetul scriitorului

Scriitor și mediu

N-ajunge unul scriitor, unul artist, unul om de știință să fie înzestrat cu cele mai bogate daruri: li mai trebuie și un mediu favorabil care să-l ajute să-și dezvolte calitățile cu care a venit pe lume. Cînd o societate este indiferentă față de creșterea de artă, cînd nu-l pune la îndemîna mijloacele necesare realizării sale, înțelegea, entuziasmul, grija de a-l vedea perfecționându-se, urcînd tot mai sus, atunci artistul, omul de știință, compozitorul, poetul își lasă brațele să cadă, renunță să se mai eforteze, se pierde în oceanul mediocrităților.

Mă gândesc la lucrurile acestea recitînd biografia lui Mihail Matvelevici Heraskov, scriitorul din veacul XVIII, supranumit Homerul rusesc. Mihail Matvelevici Heraskov s-a născut în gubernia Poltava, la 1733 și a murit la Moscova, în anul 1807. Întîi ofițer, a devenit curător (rector) al universității din Moscova, apoi director al teatrului din acest oraș, gîlînd în același timp două reviste cu preocupări literare: „Ceașcă liberă” și „Invesșirii folositoare”.

Heraskov și-a petrecut iniția tinerețe în casa rudelor prin lianță a Cantemireștilor, prințul Trubeșkoi, împreună cu poetul și diplomatul de mai tîrziu, Antioh Cantemir. Balinski, în ale sale „Reverii literare” (1834) îl pune alături de cel mai mare creator al secolului. El afirmă că pentru contemporanii lui Heraskov, cele două epopee ale sale: „Vladimir” și „Rossada” treceau drept egale în frumusețe cu ale lui Homer și Virgiliu. Ele înpămîntecau în literatura cultă genul marei epopee, menită să evocă trecutul național.

Heraskov a fost primul care a cerut introducerea limbii ruse în universitate, cursurile fiind predate pînă atunci în franceză, spaniolă și-a impus punctul de vedere. A înființat, în 1779, un colegiu de studii umaniste. Revistele conduse de el erau citite de întreaga intelectualitate cu ideal avansate din cele două capitale ale imperiului. Ca director al tipografiei universitare, Heraskov a dat dovadă de mare curaj, ajutîndu-l pe Novikov să-și îpădărească lucrările revoluționare. Unul dintre contemporanii lui Pușkin, decabristul N. I. Turgheniev l-a cunoscut pe Heraskov și vorbea de

salonul lui, primul salon literar din Petersburg, larg deschis tineretului iubitor de cultură, care, adunat în jurul poezului, forma o mare familie.

A fost dramaturg, satiric, liric pe linie anacronică, poet didactic pe linia lui Lomonosov, fabulist, poet epic, a exercitat o acțiune remarcabilă asupra contemporanilor, a îmbogățit literatura rusă cu genuri pînă atunci nefolosite și cu tematică inedite.

În afară de interesul pe care-l stîrnește orice mare scriitor, pe noi ne mai interesează și faptul că Mihail Matvelevici Heraskov era romla de origine. Tatăl său, Matei Herăscu, frate cu mitropolitul Moldovei, a plecat de teama turcilor, odată cu boierii care au însoțit pe Dumitrașcu-Vodă (Dimitrie Cantemir) în Rusia. Tatăl Petru cel Mare l-a dăruit o moșie la guvernământul Poltava. Acolo s-a născut cel care mai tîrziu a devenit dramaturgul, poetul epic, primul rector al universității din Moscova și primul director al Teatrului Național, înființat sub domnia țarinei Elisabeta.

Odată ce mai mari activitatea biograful a lui Mihail Matvelevici Heraskov dovedește că influență poate avea mediul asupra unui artist creator.

Dacă ar fi rămas în patria lui înafectat, robul de osamăliu refractar culturii și artei, marele scriitor s-ar fi stîns în anonimat, după o viață de huzur și de petreceri, poate de intrigă politice, viață la țe cu a semenilor săi latifundiar; ar fi fost sîmîntă căzută în pămînt sterp. Desvîlindu-se într-o atmosferă de vorbălibă, într-o entuziastă epocă de intrare întru creșterea unei limbi și a unei literaturi, de alimulție și recompense în toată această înțelegătoare, lectorul biografului va căi a participa cu intensitate la frământările creator al celui de al optisprezecelea veac rusesc, pregătînd, alături de ilustrii săi contemporani, marea pleiadă cu renume universal, care a înțeles firmamentul secolului următor: Pușkin, Gogol, Lermontov, Turgheniev, Tolstoi, Dosolevski, Cehov, Gorki...

Cariera lui Mihail Heraskov cîntăse atîta marele popor că-lu l-a consacrat genul său creator, cit și poporul care l-a dat literaturii ruse.

Victor Eftimiu

ARTA VEACULUI NOSTRU

Prîmul congres al artiștilor plastici sovietici, care s-a ținut la Moscova de la 1 la 8 martie 1957, a constituit un eveniment de o importanță deosebită pentru dezvoltarea artei realismului socialist. Cuprîndtoarele dezbateri ale congresului au permis lămurirea unor probleme esențiale cu privire la înțelegerea metodei realist-socialiste, la condițiile de dezvoltare a artei, la valorificarea moștenirii artistice, la raportul dintre tradiție și inovație, la sarcinile ce revin criticii și teoriei de artă etc.

Aceste dezbateri au trezit un viu interes și în țara noastră, unde metoda realismului socialist reprezintă chezașia înfîșurii unei arte puse în slujba poporului. Nivelul înalt al dezbaterilor a fost asigurat printro temeinică pregătire științifică a principalelor teze și printro amplă discuție a lor alături în președ și în reuniunile diferitelor secții ale Uniunii artiștilor plastici sovietici.

Aceste pregătiri au început cu mai bine de un an înainte de deschiderea congresului. În decembrie 1955, cu prilejul unei vizite la Moscova, am alțat că la baza de creație Tvorcșkaia lucrăm un număr de critici de artă la întocmirea studiilor și referatelor destinate congresului. În ianuarie 1956 s-a discutat în secția de critică din Moscova referatul profesorului M. Alpatov cu privire la raporturile dintre tradiție și inovație, problema care avea să fie ridicată la congres. În tot cursul anului 1956 au auzit în presa sovietică numeroase articole scrise de artiștii de frunte ca academicianul I. Grabar, B. Ioganson, Serov și alții, discutînd diferite teze care aveau să fie puse în dezbaterile congresului. Această serioasă muncă de pregătire și-a dat roadele: congresul a doedit maturitatea artiștilor sovietici, participarea lor însușițată la acțiunea de lămurire a celor mai de seamă probleme ale artei și ale vieții artistice, solidaritatea ce-i unește pe toți în hotărîrea de a contribui, prin operele lor, la educarea poporului și la construirea societății comuniste.

Apare lîmpede din aceste dezbateri unanimă aderare a artiștilor sovietici la principiile realismului socialist, respingerea categorică a teoriei artei pentru artă, sau a artei pure, a artei abstracte ca și a rătăcirilor formalismului.

Metoda de creație a artei sovietice este „metoda realist-socialistă care cere o oglîndire veridică, istoricește concretă, a realității în dezvoltarea ei revoluționară, ajută pe artiștii să pătrundă esența fenomenelor vieti, să descopere legile lor, să vadă dincolo de aparente, procesele profunde și perspectivele de dezvoltare” (din cuvîntarea lui D.T. Șepilov la congres).

Această nouă definiție, mult mai cuprînzătoare, a metodei realismului socialist afirmă în primul rînd umanismul artei sovietice. Omul este factorul cel mai de seamă care asigură „dezvoltarea revoluționară a realității” și de adevărată, strădăniile, izbindele și visurile lui vor constitui tema principală a unei arte realist-socialiste. Aceasta artă, avînd necontenit în lață viziunea viitorului, va înfăișa îndeosebi pe cel care construiește acest viitor, pe omul nou, fîurit de noile realități sociale. Dar acest om nou și aceste noi realități nu trebuie să apară decît numai sub aspectele lor aparente. Artistul trebuie să pătrundă esența fenomenului redat, să descopere iluzoriile istoriei, să deslușească acele legi care conduc dezvoltarea vieții.

Arta realist-socialistă nu se mărginește însă numai la evocarea prezentului sub perspectiva viitorului. După cum pe drept cuvînt a arătat M. Alpatov, actualitatea

unei opere de artă nu trebuie judecată după subiectul ei, ci după conținutul ei de idei. De pildă, la noi, un tablou pe tema răscoalei țărănești de la 1907 oa fi o operă actuală dacă ea li tratat după concepțiile și pozițiile de azi, deși subiectul ogîndește un eveniment petrecut acum jumătate de veac.

De asemenea, așa cum arăta foarte just D.T. Șepilov, „ar fi greșit să proclamăm orice peisaj desăltărit drept o lucrare apolitică sau lipsită de idei” pentru că într-un peisaj se pot ogîndi noile realități naționale și noile concepții sociale, contribuînd la întărirea dragostei poporului pentru priștățile patriei.

Cu multă vigoren s-a arătat la acest congres că „realismul socialist e incompatibil cu orice înșuşism sau dogmatism” local, pentru că este „o metodă vie, în permanență dezvoltare, îmbogățindu-se paralel cu dezvoltarea artei”.

Găsim aci una din tezele cele mai importante, confirmate de congres. Concepția dinamică, evolutivă a metodei realismului socialist presupune și variația și bogăția unor „procedee, stiluri, maniere diferite” și afirmarea puternică a rolului personalității artistice și condamnarea categorică a sinecristilor de „necutare a individualității artistice”. În cuvîntarea sa, D.T. Șepilov a spus răspicat: „Parădusul îndeamnă de artiști să dea dovadă de înfăișare creatoare îndrăznească, să îmbogățea-se pe toate căile artei”.

Această stimulare a îndrăzneții în actul de creație, această afirmare a existenței marii culturi pe care poartă și îmbogățea arta, înălțarea definiției orice șablonizare, vor asigura „progresul continuu al artei sovietice”. Desigur, îndrăzneala în actul de creație nu înseamnă călătoria originalității cu orice preț, nici renunțarea la toate cuceririle artistice ale trecutului. Ea devine valabilă numai în măsura în care îmbogățea cu adevărat mijloacele de exprimare artistică, numai în măsura în care aduce un cîntec nou pe lume, cum spunea alit de frumos un poet. Raportul dintre tradiție și inovație nu reprezintă un antagonism ci o legătură del comunitate. Numai adăugînd la ceea ce s-a realizat valabil în trecut, inovația poate îmbogățea cu adevărat arta.

Pentru noi, spune D.T. Șepilov, spiritul inovator în artă nu este un scop în sine, ci o dezvoltare continuă a artei cu folosirea în regim experimental și măiestrie clasică acumulată, care ajută pe artiști să reflecte realitatea mai profund, mai viu, mai multilateral”.

Deosebit de interesantă este și precizarea care s-a făcut în cadrul dezbaterilor congresului cu privire la caracterul de metodă al realismului socialist. S-a arătat, pe drept cuvînt, că realismul socialist nu poartă li socotire ca o concepție asupra lumii și a vieții, deoarece la baza unei arte realist-socialiste stă concepția marxist-leninistă asupra lumii. Realismul socialist este o metodă pentru că reprezintă „un mijloc de studiere, de cunoaștere și de reflecție artistică a realității” iar acest mijloc este susceptibil de a fi mereu îmbogățit și perfecționat cu toate cuceririle progresului.

Documentele primului congres al artiștilor plastici sovietici vor constitui un material deosebit de prețios pentru toți aceia care lupă pentru o artă pusă în slujba noului, în slujba poporului și a prodrării întregii omeniri. Ele pun la îndemîna artiștilor din toate țările lumii bogata experiență creatoare a artiștilor sovietici.

Ionel Jianu

Insemnări O zi într-un colhoz

În Cuba a venit primăvara și odată cu ea tot șirul de bucurii dar și de griji specifice acestui anotimp al anului. Satele bogatului în nut sînt cuprinse acum de o adevărată febră. Pretulîndu-se se fac pregătiri intense: se mai verifică o dată semințele care vor rodi cucuruz, planșii și brigăzile se fac controlul uneltelor care așteaptă de mult, gata pregătite, să înceapă marea bătălie. Colhoznicii sînt pregătii să transforme anul 1957 într-un an de cîltură hotărîtor în dezvoltarea tuturor ramurilor agriculturii.

În toată acestor pregătiri, colhoznicii artelului agricol „Lenin” din Cuban au primit o vizită neașteptată. Pentru a le cunoaște munca și realizările, greutățile și planurile, a venit la ei Nikita Șergheevici Hrușciov, prim secretar al C.C. al P.C.U.S.

Sutele de colhoznici l-au întîmpinat cu însușele. Orice protocol a fost repede lăsat la o parte și oamenii s-au omenit vorbindu-i lui Nikita Șergheevici simplu, direct, ca unui prieten apropiat.

Multe probleme au fost lîmpezite în cursul acestei convorbiri, colhoznicii au primit multe sfaturi și povești de la tovarășul Hrușciov.

De multe ori colhozurile sînt criticate fiindcă și vind produsele pe piață. Este o critică nedreaptă. De ce să nu-și poată vinde prisoștele de produse, după ce și-au făcut datoria către stat? Dinmăci, cu cît colhozurile vor vinde pe piață mai multă carne, lapte, fructe, zarzavat și alte produse, cu atît preturile vor fi mai mici, iar oamenii muncii de la orașe vor fi mai bine aprovizionați — a spus tovarășul Hrușciov.

Pe rînd, au intrat în vorbă brigadierii, agronomii, simplii colhoznici. Au povestit despre munca și înfăptuirile lor, despre greutățile pe care trebuie să le înfrunte. Cuvintele lor erau pătrunse de dorința de a contribui la sporirea avuției obștești. Erau cuvintele unor gospodari care se îngrijesc nu numai de propria lor gospodărie, ci și de aceea mai mare, a întregului popor.

Timpu a trecut pe nesimțite și cînd a sosit clipa despărțirii, oamenii colhozului și-au petrecut oaspetele lor cu sentimentul puternic că această vizită oarecum neobișnuită face parte totuși din viața lor de fiecare zi.

Lulia Scutaru

O RIZOANA

O discuție literară

Congresul al XX al P.C.U.S. a dat un puternic impuls schimbării de opinii, discuțiilor și dezbaterii problemelor celor mai spinoase ale frontului literar din U.R.S.S.

După soluționarea principiilor și cu un început de concretizare prin măsuri practice a problemei „petelor albe” din istoria literaturii sovietice, după abordarea cu mult curaj a capitoului periodicizării literaturii sovietice, propunându-se criterii și hotare cronologice noi, se frece acum la discutarea unei chestiuni teoretice de capitală importanță ca aceea a esenței, dezvoltării și specificului realismului.

Institutul de literatură mondială „A. M. Gorki” de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S. a fixat pentru 12-18 aprilie o sesiune consacrată special acestei discuții.

Numai enunțarea citorva din comunicările și referatele ce vor fi prezentate nu va permite să ne dăm seama de amploarea problemelor îmbrățișate și de largile implicații pe planul istoric literar și al esteticii pe care le vor avea concluziile discuției.

I. A. Elsberg va prezenta un referat intitulat „Problemele realismului, în legătură cu studiul moștenirii clasice a trecutului”, iar V. Scerbina referatul: „Problemele fundamentale ale realismului socialist”. Referatul lui D. Blagoi va discuta „Specificul procesului de dezvoltare a realismului în Rusia”, iar A. Ivascenko se va ocupa în comunicarea sa de „Problemele realismului în literatura vest-europeană din a doua jumătate a sec. XIX”. Tot dezvoltării realismului în literatura europeană îi vor fi consacrate și referatele: „Raportul dintre realism și romantism în literatura engleză de la sfârșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX” de A. Elstrava și „Realismul și raporturile sale cu alte curente literare în epoca Renașterii” de R. Samarin iar cel al lui N. Konrad se va ocupa de „Realismul literaturilor Orientale”.

Despre „Dezvoltarea literaturii ruse din sec. XI-XVII în drumul ei spre o înfățișare realistă a vieții” va vorbi Liaciov. Probleme teoretice de mare importanță vor căuta să rezolve referatele lui K. Zeliniski, „Forma națională ca problemă a realismului socialist”, al lui V. Perlov, „Realismul și curentele moderniste în literatura sec. XX” și M. Hrapcenko „Metoda realistă și individualitatea artistică a scriitorului”. Comunicarea lui V. Vinogradov va dezbate problema „Dezvoltării limbii operelor literare în cadrul realismului”.

În întințarea acestei discuții și pentru negătirea ei în condiții optime, buletinul secției de limbă și literatură a Academiei de Științe a U.R.S.S. („Izvestia Akademii Nauk S.S.S.R.-otdelenie literatury i izakka”) a publicat în primul său număr pe 1957 o parte din materialele ce vor fi supuse dezbaterilor, aducându-le în felul acesta la cunoștința unor cercuri cât mai largi ale opiniei publice literare.

Din cuvintul introductiv al redacției aflăm că problemele centrale care au fost studiate de savanții sovietici și vor fi prezentate spre discutare sînt: 1) legile de dezvoltare ale literaturii; 2) etapele principale ale dezvoltării realismului în literatura mondială; 3) geneza și dezvoltarea realismului socialist; 4) legăturile și influența reciprocă dintre literaturile naționale.

Dintre toate articolele publicate în acest prim număr pe 1957 (și anume „Etapele de bază ale dezvoltării realismului în literatura mondială”; „Dezvoltarea realismului în literatura rusă în sec. XIX” de U. Foht; „Despre soarta unui termen de teorie literară” de A. Lavrețki; „Despre dezvoltarea realismului în literatura chineză clasică” de V. I. Semenov) atrage atenția mai ales cel consacrat istoriei realismului în literatura mondială. Acest articol sintetizează cercetările întreprinse de o brigadă formată din cunosători de vază ai literaturii europene (A. Ivascenko, A. Lavrețki, B. Meilak, M. Crapcenko) și condusă de I. Elsberg.

După o analiză critică a nărerilor expuse în ultimii ani în U.R.S.S. și în străinătate în diferitele discuții sau lucrări consacrate teoriei și istoriei realismului, autorii fixează jaloanele pentru rezolvarea problemei ce și-o propun și în primul rînd delimitarea precisă a noțiunii de realism ca metodă, născută în anumite condiții istorice și care a evoluat, s-a schimbat, odată cu schimbarea acestora. Subliniind

necesitatea de a stabili momentul istoric al apariției realismului ca metodă artistică constituită, autorii precizează că acest moment „este epoca Renașterii... procesul de formare al realismului fiind în modul cel mai strîns legat de mișcarea de eliberare de sub jugul feudalismului, de începuturile de formare ale națiunilor burghize, de toată dezvoltarea culturii și științei progresiste, de lupta pentru eliberare și progresul personalității umane, de lupta ce oglindea aspirațiile maselor populare”.

Dar sarcina istoricului literar nu se mărginește la atât: el trebuie să analizeze toate schimbările prin care va trece realismul în epocile istorice ulterioare (în sec. XVII, în epoca iluminismului, în sec. XIX în Apusul Europei, în Rusia și în Orient) și să cerceteze și geneza realismului socialist.

Continuînd o sumă de observații particulare foarte interesante (despre realismul spaniol sau despre realismul din epoca iluminismului), articolul fixează în capitolul final o serie de teme, de probleme mai speciale a căror studiere și soluționare ar aduce lamuriri importante în problema generală a dezvoltării realismului mondial. Iată câteva din aceste teme: „Realismul ca metodă și curent și principiile sale ideologico-artistice”; „Legile de bază ale dezvoltării conținutului și formei în realism raportate la istoria diferitelor literaturi naționale”; „Trăsături și elemente preluate de realism din literatura veacurilor anterioare și dezvoltate de el”; „Stilul scriitorilor realiști”. O serie de alte teme se referă la raportul dintre romantism și realism, dintre realism și diferitele curente incluse în el, influențe între diferitele literaturi realiste, dezvoltarea realismului în țările de democrație populară și apariția realismului socialist etc.

Articolul lui U. Foht „Dezvoltarea realismului în literatura rusă din sec. XIX” se situează pe planul istoriei literare. Interesantă fixarea unei perioade de „prerealism” în literatura rusă din sec. XVIII (Fonvizin și Radicev) și a aprecierile asupra realismului operi lui Griboedov, Trecin și Pușkin și la romanul acestuia, „Evgheini Oneghin”. Foht stabilește ca trăsătură esențială a realismului critic istoric: „pentru realism critic — spune el — în afară de trăsăturile comune pentru toate speciile de realism caracteristic este istorismul.” Interveniind într-o discuție care durează de mult (încă de la democrația-revoluționară) el atribuie lui Pușkin meritul de a fi părintele realismului critic rus. În evoluția ulterioară a realismului în literatura rusă Foht subliniază trei curente: didactic, critic și cel al realismului socialist, pe care le socotește o etapă superioară în dezvoltarea realismului. Originale și interesante sînt părerile autorului cu privire la specificul stilistic al realismului critic rus, în lămurirea cărui el încearcă să deosebească un realism psihologic (Pușkin, Gogol, Lermontov, Goncharov, Tolstol, Cehov) un realism social (Nekrasov, Sedrin) și un realism romantic, legat de apariția și lupta proletarietului (Gorki în tinerețe, Garșin, Korolenko).

Articolul lui Lavrețki pledează pentru o analiză și delimitare precisă a termenului de „realism critic” — în momentul de față cu un conținut destul de eclectic — arătînd necesitatea metodologică și utilitatea practică a unei asemenea utilizări.

Bogată documentat, serios, erudit, articolul lui V. I. Semenov consacrat problemelor realismului în literatura chineză clasică merge la un studiu amănunțit și adincit. Autorul subliniază condițiile speciale în care s-a format realismul în această literatură și anume într-o epocă de dominare a feudalismului, pe baza unei bogate tradiții literare naționale. Imbinînd analiza concretă și adesea la amănunțiu cu priviri de sinteză și concluzii generalizatoare, articolul oferă un material foarte variat și vast, care completează tabloul dezvoltării realismului în literatura apusului și a Rusiei.

Aceste prime premise la discuția despre realism ne fac să prevedem nivelul înalt al dezbaterilor, amploarea schimbului de păreri originale și noi pe care această discuție o va prilejui.

Tatiana Nicolescu

La Academia R. P. R. MANUSCRISE ȘI CĂRȚI RARE

Schimbul de publicații, colaborarea cu alte biblioteci similare sînt, în epoca noastră, unul din mijloacele cele mai importante pentru completarea colecțiilor marilor biblioteci științifice și naționale.

Asemenea schimburi și colaborare s-au stabilit temeinic și între Biblioteca Academiei și bibliotecile sau instituturile de cultură din Uniunea Sovietică. De altfel, aceste legături au adînci rădăcini în trecut, încă din ultimele decenii ale veacului al XIX-lea, puțin după înființarea sa, Academia Română intrînd în relații de colaborare, pentru îmbogățirea fondurilor de publicații ale bibliotecii sale cu Universitatea din Petersburg, Biblioteca Rumanieș din Moscova, Direcția Arhivelor Statului din Moscova etc. Multe cărți sau periodice mai puțin cunoscute sînt astăzi în posesia noastră datorită acestor legături.

Această colaborare a devenit cu atît mai strînsă acît, cînd Biblioteca Academiei Republicii Populare Romîne, ca și bibliotecile din U.R.S.S. și din țările de democrație populară slujesc aceleași cauze mărețe — cauza unei culturi înaltă, bazate pe revigorarea a tot ce a fost mai bun în trecut. Mai mult, dezvoltarea deosebită, perfecționarea pe care au cîștigat-o în epoca noastră mijloacele tehnice de reproducere, ca fotocopierea sau microfilmarea, au făcut posibil schimbul chiar și în cazurile în care unele sau aproape unele sunt manuscrise sau cărți rare. În modul acesta, studiul unor asemenea piese nu mai reclamă o călătorie îndepărtată și oostoză. Astfel, fotocopia primită în cursul anilor trecuți după „Courier de Moldavie”, ziarul publicat de Potemkin la Iași în 1790, a dat posibilitatea efectuării unor cercetări temeinice, ale căror rezultate prețioase au scos în relief importanța acestei cele dinții publicații periodice aparute pe teritoriul Principatelor Romîne, pînă acum aproape necunoscute.

În cele ce urmează vom căuta să înălțăm cititorilor noștri câteva asemenea manuscrise și cărți rare deosebit de importante pentru studiul istoriei și literaturii romînești, primite nu de mult în microfilm sau fotocopia la Biblioteca Academiei R.P.R. din partea Bibliotecii „Lenin” din Moscova și a altor biblioteci din U.R.S.S.

Pe urmele lui Dimitrie Cantemir

Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei, aliatul clăuzărilor și consilierul intim al lui Petru cel Mare, este considerat pe bună dreptate drept cea mai reprezentativă figură a literaturii romînești de acum trei veacuri, drept cel din urmă trăitor român de renume mondial. Cărțile lui au văzut lumina tiparului încă de pe atunci la numeroase limbi: română, rusă, turcă, latină, engleză, germană, franceză. De ele s-a folosit în opera sa Voltaire, iar numele autorului lor a fost citat la loc de cinste în poemul marelui poet englez Byron însemnătatea studiilor temeinice a operii lui Dimitrie Cantemir nu poate scăpa nimănui.

Cea mai mare parte din această operă a fost scrisă în Rusia, unde autorul ei își găsea refugiu, apărînd și încercîndu-se după nefericita bătălie de la Stănilești. Manuscrisele sale, cele care nu au pierit în valuri la timpul traversării Mării Caspice, cu ocazia campaniei din Persia (1722), au rămas pînă azi la Antioh și Serban, apoi au fost vândute sau au rămas urmașilor acestora, care nu au mai văzut pămîntul Moldovei.

Era firesc deci, în aceste împrejurări, ca la noi să nu se fi știut multă vreme nimic despre soarta acestor manuscrise, cu atît mai importante, cu cît multe dintre ele nici

nu fuseseră tipărite. Deabia în 1877, cînd Gr. Tocilescu a fost trimis de către Academia Română în Rusia pentru a se interesa de soarta lor și a copia textele necesare unei ediții a Academiei, ele au putut fi re găsite fie în biblioteca Arhivelor principale din Moscova ale Ministerului de Externe, fie în biblioteca Academiei teologice de pe atunci din lezva Sfîntului Sergheie. În biblio-

Hrismologhionul lui N. Milescu-Spătarul. (Foala de titlu)

teca Muzeului asiatic din Petersburg, etc. Apoi, iarăși nu s-a mai știut nimic despre ele, pentru că au rămas unele dintre cele mai importante manuscrise autografe ale lui Dimitrie Cantemir sînt poartă în consulat, prin spiritul acordat de Biblioteca „Lenin” din Moscova, chiar la Biblioteca Academiei R.P.R.

Ce anume se află printre aceste manuscrise? Mai întîi primul roman social din literatura romînească, „Istoria ieroglifică” în care sub o formă alegorică, amintind — cum arăta acad. G. Călinescu — de celebrul „Le roman du Renard” — Dimitrie Cantemir prezenta pe la 1705, în 661 foi scrise în limba română la Constantinopol, în scopuri polemice, lucrurile cari intră două mări și vestite a leului (Moldova) și a vulturului (Țara Românească) moștrii s-au împietrit, cu alie cuvinte luptate dintre partidele boieresci din Moldova pentru domnie, întreținute de domnul Țării Românești de pe atunci, Constantin Brîncoveanu. Foala de titlu a manuscrisului, în cirilice, are litere ornate și e precedată de un desen. Apoi „Hronicul Vechimel a Româno-Moldo-Vlahilor”, din care s-a păstrat numai versiunea romînească, lucrare pe care Cantemir știa că începuse să o redacteze în limba latină prin 1718 în îndemnul Academiei din Berlin, al cărui membru era.

La acestea se adaugă un voluminos manuscris autograf de 820 pagini cuprînzînd „Physices universalis doctrina”, lucrare paracelsiană moldavă de B. van Helmont, copiată, adnotată, precedată de un encomium (laudă) în latină și romînește scris de mîna lui Dimitrie Cantemir. Admirarea domnului moldovean pentru Van Helmont se dovedește de altfel și în influența pe care au avut-o ideile acestuia din domeniul filozofiei naturii în propria sa operă filozofică. Dintre lucrările filozofice personale intrate de curînd în manuscris microfilmate la Biblioteca Academiei R.P.R. și spre înălțarea Bibliotecii Lenin din Moscova, menționăm încă două din domeniul logicii: „Compendium universale logices institutionis” (88 folii) și „Institutio Logices, ad est de philosophice instrumentalis arte habilius” (295 pagini); apoi, tot în latină și romînește, „Sententiae addeplendibilis imago”, tomus primus, lucrare cunoscută mai mult sub titlul de metafizica lui Cantemir (338 pagini) și „Loca obscurae in Catechisi quae ab anonymo autore slovacae idiomate edita et Perovae sive orotrom intulata est”, lucrare în care învățatul moldovean polemizează cu autorul cărții „Cea dintîi

învățătură a copiilor”, tipărită de Teofan Procopovici în 1720.

Spătarul Milescu și alții

Dar nu numai opera lui Dimitrie Cantemir e bine reprezentată printre noile achiziții primite din URSS, de Biblioteca Academiei Republicii Populare Romîne.

Printul călător român și unul dintre primii călători europeni în Siberia, Mongolia și China, înălțat la spătar moldovean Nicolae Milescu, ambasadorul țării moscovite, este și el prezent aci printr-o ediție foarte rară a celebrei sale „Descrieri a imperiului cinez”, ediție rusă apărută la Kazan în 1910; printr-un „Hrismologhion”, (carte de proorocii) — manuscris redactat de Milescu la Moscova în 1672, cu trei ani înainte de călătoria sa în Orient, și prin care prevedea căderea imperiului otoman; prin cartea lui I. N. Mikhailovski, „Vajelele Trudi Nikolaii Spatharii v Rossii” apărută la Kiev în 1857 — toate trei în microfilm.

La acestea, trebuie să adăugăm „Hronograful romînesc” (cronica universală începînd de la facerea lumii după tradiția biblică), scris pe la 1620, de călugărul Mihail Moxa din Rimnicu Vilcea, manuscris care reprezintă prima cronică otomenească cunoscută și care este considerat drept unul dintre primele hronografe romînești; „Evangelhitarul slavo-romîn”, cunoscut pînă acum la noi mai ales prin descrierea făcută de Karataev

Lista manuscriselor și cărților rare intrate în ultima vreme prin intermediul bibliotecilor sovietice ca microfilm în Biblioteca Academiei R.P.R. e departe de a fi încheiată. Ne oprim însă aci. Importanța contribuției bibliotecilor sovietice la completarea colecțiilor primelor biblioteci a țării nu poate scăpa nimănui. Ea reprezintă încă un aspect al sprijinului frățesc pe care poporul sovietic îl acordă poporului român în toate domeniile de activitate.

Nicolae Liu

Prima revoluție rusă și răscoala din 1907

În legătură cu influența revoluției ruse din anii 1905-1907 asupra răscoalei țărănești din România, reprezentanții claselor dominante — publiciști, oameni politici și istorici — au comis laisuri în perioade diferite, în forme diferite și în sensuri de asemenea diferite. Cînd lupta revoluționară a țărănimii a zguduit din temelii regatul român și cînd creditul moral și material al acestuia peste hotarele a fost serios compromis, cel mai mult dintre liderii politici — îndeosebi conservatorii, au încercat să acrediteze — în țara și mai ales în străinătate — ideea că răscoala n-au avut rădăcini interne, că ele s-ar datoră aproape exclusiv „anarhiștilor” și agitatorilor străini, de preținere ruse, că revoluția rusă a fost în ultimă instanță cauza lor fundamentală. Capitalulul străin trebuia să se demontreze că România este un teren prielnic și îndeosebi sigur pentru investiții și împrumuturi. După Marea Revoluție din Octombrie s-a produs o cotitură într-un sens diametral opus. În rarele cazuri cînd erau nevoiți să acorde citiva pagini evenimentelor din 1907, istoricii burghezi nu făceau mențiune nici măcar despre un fapt atît de simplu cum era de pildă paralelismul în timp între mișcările revoluționare din România și Rusia.

Realitatea acestor ani furtunoși adevărata istorie, înrîmă atît așezîndu-se zgomotoasele ale contemporanilor reacționari, cît și tăcerea semnificativă a vechii istoriografii.

Răscoala din 1907 au avut în primul rînd cauze interne, rezultate din specificul dezvoltării Romîniei pe „calea prusacă”.

Motivele care l-au determinat pe țărănul român să apuce coasa și forța au fost interne: lipsa crescîndă de pămînt, urearea verginoasă a arenzilor, creșterea presiunii fiscale, cortegiul nesfîrșit al nedreptăților strîgătoare la cer, rezultate din specula nemăpomenită cu pămîntul și cu izlazul, ale căror rezultate se concretizau prin foamea cronică și printr-un proces de pauperizare și de degradare biologică rar întîlnit în Europa! Climatul și momentul în care ei s-a hotărât să curme cu violență această stare de lucruri sînt însă legate în mod neîmplicat de avîntul revoluționar general din primul deceniu al veacului nostru și în deosebi de ecoul internațional al primei revoluții ruse.

În anulul anului 1907, satele romînești păreau aida una rugă imensă gîrăgît, care avea nevoie doar de o scintilă pentru a se aprinde. În lucrarea sa „Pentru ce s-au răscolit țărăni” Radu Rosetti face următoarea precizare în legătură cu influența revoluției ruse asupra mișcării revoluționare țărănești din țara noastră: „Numai cine n-a voit să vadă n-a văzut la noi unele manuscrise tipărite în Basarabia cu caractere chirilice, toate chemînd pe țărani la luptă pentru a cuceri pămînt. Ele au circulat mai cu seamă în județele Iași, Fălciu și Vaslui, dar au ajuns pînă la București. Apoi, cu toată paza granitelor și de ambele maluri există comunicații zilnice care scapă oricărui

privegheri. Cite le află țărăni basarabieni, fie știri din interiorul imperiului, fie îndemnuri de a instigatori locali, le află de la basarabienii țărăni noștri de pe malurile Prutului și vestea, într-un timp mai lung sau mai scurt ajunge pînă la munte și pînă peste Milcov”. Căile prin care ecoul evenimentelor din Rusia a ajuns în satele romînești au fost multiple și variate. Încă din toamna anului 1904 începuseră să treacă masiv granița oștași ruși ce dezertau din armata țaristă — unii din ei venînd clandestin chiar de pe îndepărtatele fronturi manciuriene. În anul 1905, sosiseră marinarii potemiștini, iar după aceea tot felul de refugiați revoluționari și alți cetățeni ruși fugiți de urgența sutoilor negre.

La un moment dat, guvernul conservator din România a învoat verbulul unei epidemii de holera în imperiul vecin, pentru a opri revărsarea refugiaților peste granița Șefului ohranei țariste, Mellas, colabora activ cu siguranța romînă pentru a obține extrădarea sau cel puțin neutralizarea refugiaților mai promițători.

Populația lipovenească din țirgurile și orașele moldovene de lingă Prut se afla la rîndul ei sub influența unei propagande sustinute, desăvîrșită îndeosebi pe linia sectelor religioase și mai rar, a socialistilor revoluționari (cum dovedesc unele broșuri și manifeste confiscate de autorități).

În sfîrșit, și credem principal a fost aportul adus de ecoul revoluției ruse indirect, prin intermediul mișcării muncitorești din România. Precum se știe, momentul care favorizase începutul procesului de renaștere a mișcării proletarietului de la noi fusese tocmai campania de protest împotriva „Duminicii singeroase” din ianuarie 1905.

În numai cîteva săptămîni luaseră ființă primele sindicate, reapăruseră păturiile cele mai largi ale proletariatului român. Legarea acestui proces între, de mișcarea de solidarizare cu revoluția rusă, imbinarea ideii de luptă împotriva exploatarelor interne cu ideea solidarității internaționale, — produsese o răscolire generală în conștiința maselor asuprite. Pe fondul mizeriei de la săte o asemenea creștere a activității și conștiinței politice a dat naștere unei stări de spirit pe care un judecător de instrucție a denumit-o „predispoziție permanentă la răscoală”.

Stimularea exploziei revoluționare a venit pe cele mai variate căi. Din punct de vedere economic, ea a fost favorizată de introducerea noului tabel vamal protecționist însoțit de o creștere a presiunii fiscale și de o scumpire generală a vieții, de cheltuielile exorbitante pentru serbarile jubiliare și pentru noile comenzi de armament la Krupp. Acestor factori economici imediați, împotriva cărora acționau atît țărăni cît și muncitorii revoluționari (anul 1906 a fost un an bogat în greve cîi și în campanii largi de protest împotriva scumpetii) — li s-au adăugat forța ideilor revoluționare, venite de la solii revo-

Ellen Niit

Ghiocelul

In pacea blindă din odaie
Dufioase clipe-ți vin prin gînd.
Puștanul meu cu-obraji văpaie
O floare-mi dăruî, rîzînd.

Întîia floare, mamei sale
El mindru-o dă, triumfător.
Un ghiocel arzînd petale,
Mă lumînă c-un dulce dor.

O cite flori, cite buchete
Pe masă nu s-au scuturat —
Și trandafiri și margarete
Și crîni cu albul lor curat.

Suave, gingașe-n privire
M-au fermecat în chip și fel.
Dar pentru-a mamei fericire-î
De-ajuns un simplu ghiocel.

In romînește de George Dan

A. Prokofiev

Și drumurile...

Pe stea largă soarele se-arată
Și raze-aruncă împrujur.
Pe drum și pe poteca-ndepărtată,
Se-ntînd izvoare de azur.

Și drumurile toate se grăbesc,
Și, toate duc pe stea dreaptă,
Spre-acolo unde oameni ne iubesc
Și unde oamenii ne-așteaptă.

Duc spre întinderi libere, în zarc,
Unde-nfloresc veștile noastre.
Și valuri verze foșnesc ca într-o mare
Pierdute-n depărtări albastre.

Și drumurile toate se grăbesc
Și toate duc pe stea dreaptă
Spre-acolo unde oameni ne iubesc
Și unde oamenii ne-așteaptă.

In romînește de Demostene Botez

Carnet

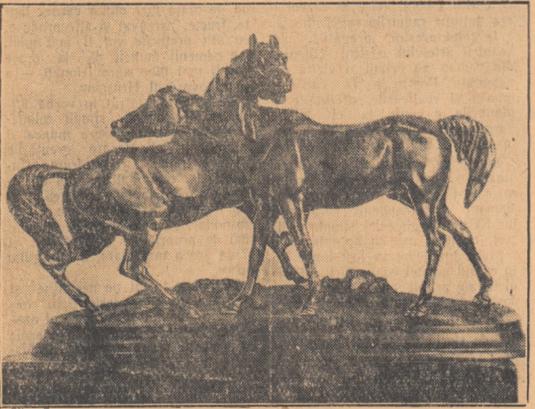
Literatura străină în U.R.S.S.

Anul acesta, Editura pentru Literatură străină din U.R.S.S. va pune la îndemina cititorilor sovietici numeroase traduceri din literatura străină contemporană.

Printre cărțile ce se vor traduce din literatura țărilor de democrație populară se numără culegerea de povestiri ale scriitorilor chinezi, precum și prima parte a trilogiei scriitorului Lai Tsia intitulată „Primăvara a sosit la Ialutsian”. Din proza poloneză se vor traduce un volum de povestiri alese, ciclul de romane al scriitorului K. Brandis, „Între războaie” și cunoscutele povestiri ale lui M. Dombrowska. Se va edita de asemenea trilogia scriitorului bulgar D. Talev, unul din participanții la mișcarea de eliberare din Macedonia. Dintre traduceri din romînește se numără și romanul „Desculți” al scriitorului Zaharia Stancu, intruct în Uniunea Sovietică această carte se bucură de multă popularitate, ea va fi editată și în alte limbi ale popoarelor sovietice. Vor

fi de asemenea traduse cărțile scriitorilor cehoslovaci K. Sedlacek, F. Gečko și V. Minacl, precum și operele scriitorilor iugoslavi M. Krlež și I. Andrić.

Scriitorii Asiei vor fi prezentați cititorilor sovietici prin romanele „Infrîngerea” al scriitorului indian Krișan Candra, prin scrierile lui Mukl Radj Anand și prin povestirile scriitorului bengalez, Mitra Prameeta. Vor mai fi tipărite și creațiile literare ale scriitorului indonezian Ananta Tura și cele ale scriitorului tailandez Su Burap. Din literatura apuseană vor fi traduse epopeile autobiografice ale scriitorului irlandez Sean O'Casey, „Oameni sau animale” de Vecors, cărți ale lui F. Mauriac, romanul autobiografic „Anii tinereții”, al lui A. Cronin, un roman din viața merilor canadieni — „Copilărie fără părinți” de D. Coster, romanul „Spartacus” al scriitorului american Howard Fast și „Giuvaerul corano” al scriitorului australian Ralph de Boissiere, o culegere din operele lui W. Faulkner, selecțiuni din opera scriitorilor scandinavii, o culegere de povestiri ale scriitorilor argentinieni, ș. a.

„Doi cai” — sculptură furnată în fontă la uzina Kaslinsk din Ural.

Matei Ionescu
sef de sector la Institutul de Istoria
al Academiei R.P.R.

PE URMELE „COLUMBILOR RUȘI“

Prin însăși existența sa istorică, poporul rus este legat de asprele ființuri nordice. Încă prin secolul al XII-lea, locuitorii Novgorodului au ajuns pînă la Marea Albă și Peninsula Kola. Îndrăzneții marinari ruși navigau pe bărcile lor subredne pînă la Grumant (ins. Spitzbergen) și la Matka (Novala Zemlea), cu mult înainte de a ajunge aici marinarii europeni europeni.

Omenirea datorază plăcile glorioase a compatrioților noștri primele date despre Siberia, necunoscută pînă a puncte Bering, Cirikov, trații Laptiev, Celiuskii și alți marinari din flota flotă a lui Petru I cu îmbogățit știința mondială cu însemnate descoperiri geografice, trăsind pe hartă țările de nord al Asiei. Marele cercetător al nordului, M. V. Lomonosov, i-a supranumit „Columbilor ruși“.

Dar în Rusia țaristă Nordul a rămas veacuri de-a rîndul un „ținut al pășunilor sălbatice și al cărărilor neumblate“, al „închisorii de gheață fără grație“. Tîlhăriele nepe-despite ale colonizatorilor au condamnat la dispariție completă triburile întregi, stabilite din vremuri străvechi în țara și tundra în Siberia și Iakutia, erau deportați revoluționari, luptători pentru fericitatea popoului.

Nordul Uniunii Sovietice a început o viață nouă după victoria Marii Revoluții Octombrie. Încă în perioada tineretii Republicii Sovietice, V. I. Lenin a luptat pentru dezvoltarea forțelor de producție ale ținuturilor îndepărtate. În anul 1919 Vladimir Ilici a înscris în Consiliul superior al economiei naționale să ia în considerare zăcămintele de petrol și cărbune din ținutul Pectora, a dat indicații cu privire la construirea liniei ferate Moscova-Uhta, a semnat hotărîrea Consiliului Comisariatelor Poporului cu privire la alocarea unei sume de un milion de ruble pentru o expediție maritimă în Oceanul înghețat de Nord. Prin decretul lui Lenin din 10 martie 1921 a fost creat Institutul științific naval plutitor, care urma să și desfășoare activitatea în Oceanul Înghețat de Nord și în toate mările și gurile fluviilor, pe insulele și tîrmurile oceanului.

În primul an al puterii sovietice opera de valorificare a Nordului a fost întreruptă de intervenție și de războiul civil. Dar lupta eroică a poporului nostru, condus de Partidul Comunist, a zădărnicit planurile intervenționiștilor. Și după războiul civil imperialiștii au atentat la teritoriile sovietice din ținutul polar. În anul 1921 englezii și concetenii au debarcat pe insula Wranghel și au declarat-o posesiune a Imperiului Britanic. Dar după numai trei ani, colonizatorii au fost izgoniți din insulă și guvernul englez a fost nevoit să declare că nu are pretenții asupra acestui teritoriu. Pentru a asigura securitatea grănilor de nord, Președintele Comitetului executiv central al U.R.S.S., prin hotărîrea din 15 aprilie 1926, a declarat teritoriul sovietic toate pămînturile descoperite precum și cele care vor fi descoperite în Oceanul Înghețat de Nord între meridianele grănilor de stat ale Uniunii Sovietice.

Ținuturile nordice îndepărtate au fost integrate în viața țării. În anii construcției socialiste ținuturile de nord au suferit mari transformări. Studierea multilaterală a bogățiilor naturale, folosirea lor rațională după un plan de stat unit, au permis să se realizeze într-un termen scurt succese uriașe.

Murmanul nu mai este un ținut pustiu, sălbatic.

Pe litoralul Marii Barentz a apărut portul Murmansk. Odată cu el s-a născut flota peșcăriță, bine echipată care aprovizionează țara cu pește. Industria chimică a orașului Kirovsk, creată pe baza zăcămintelor de apatit din Munții Hibirni, cele mai bogate din lume, produce ingrașăminte pentru agricultură. În tundra peninsula Kola și Taimur au fost înălțate combinate pentru producerea minerului. Polmetalurile de la Monogorsk și Norilsk. Bazinul carbonifer Pectora a fost supranumit Donbassul polar. Produce petroliferile foarte prețioase trimit exploatarea din Uhta. Portul Igarka este vizitat de nave ale diferitelor state, care încărcă de aici lemn de Siberia. În minele din Kolima, îndighirka și lana se extrage aur și cossitor. În nord-estul țării, care acum 30 de ani era doar o noțiune geografică, se află acum regiunea Mağadan — una din cele mai tinere regiuni ale Federației Ruse.

În ținutul ghețurilor veșnice și al lungilor nopți polare, oamenii sovietici au înălțat orase noi, care nu sînt cu nimic mai prejos decît orașele situate în zona temperată sau în sudul țării. Ținuturile nordice sînt legate cu toată țara prin diferite căi de comunicație. La Uhta, Vorkuta și mai departe, pînă la cursul inferior al fluviului Obi, ajunge calea ferată. O altă linie leagă fluviul Lena cu trans-siberianul. A fost creată Calea maritimă de nord — cel mai scurt traseu între Vest și Orientul Îndepărtat, care leagă bazinul Oceanului Atlantic și Oceanul Pacific cu marile fluviu siberiene. Mii de kilometri de șosea străbat țara și lămurile munturoase. De la Moscova poți ajunge cu avionul în orice mare orăz nordic.

Sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist și cu ajutorul frățesc al poporului rus, popoarele Nordului cu străbătut un drum glorios în dezvoltarea economiei și culturii lor. Republicile autonome Iakut și Komi numără peste treizeci de ani de existență. De peste un sfert de veac există în Nord districte naționale a căror populație este formată din neneti, hanti, mansi, evenici, ciucci și alții. Aceștia cu deputații lor în Sovietul Naționalitățiilor — una din cele două Camere ale Sovietului Suprem al U.R.S.S. Colectivizarea agriculturii l-a scăpat pe locuitorii Nordului de exploatarea bogățiilor, a unii pe locuitorii tundrei și taigăii în colhozuri ale crescătorilor de reni, viătorilor și pescarilor. Prin intermediul rețelei cooperative de consum statal sovietic li aprovizionează cu mărfuri și unelte.

Succesele științei agrobiologice micruniste au permis extinderea agriculturii dincolo de Cercul Polar. Acolo unde oamenii suferau înainte de scorburi din cauza lipsei de vitamine, sovhozurile obțin acum recolte bogate de cartofi, varză și alte legume și aprovizionează cu lapte proaspăt populația orașelor. Regiunile nordice dau mult de jumătate din totalul blămurilor obținute în țară.

Pînă la revoluție cei mai mulți din locuitorii Nordului erau analfabete. Pînă și poporul iakut, alt de numeros, nu avea alfabete. Azi orașul Iakutsk a devenit centru universitar. În districtele naționale ale Nordului există peste 600 de școli în care învăță peste 400 de copii. Marea

M. P. Tarosov
președintele Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.F.S.R.

majoritate a elevilor cu bursă. Copiii viătorilor, crescătorilor de reni și pescarilor învăță în limba maternă. Dacă pînă la revoluție în toată gubernia Tobol existau numai 7 spitale și 20 de puncte sanitare, în districtele naționale de pe același teritoriu există azi 57 de spitale, 345 de puncte sanitare, 5 dispensare, 4 baze ale aviației sanitare, 113 creșe.

O inteligență proprie a crescut din rândurile naționalităților din nordul U.R.S.S. Printre tinerii iakuti, ciucci, neneti. Între alții avansați, scriitorii, artiștii, învățătorii, medicii, aviatorii, radiofizicienii.

Anul acesta omenii muncii din ținuturile nordice împlineau alături de întregul popor sovietic cea de a 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Era nouă la istoria omenirii a devenit tinerețea fericită a popoarelor care locuiesc aceste întinări nemărginite rămase nepopulate timp de milenii. Viața sovietică clocoțitoare a pătruns în ținuturile tăcerii de gheață.

În Direcțiile Tăcerii al XX-lea și P.C.U.S. s-a rezervat un loc important Nordului țării, alături de Siberia și Orientul Îndepărtat. Rezervele colosale de gaze naturale descoperite în regiunea cursului in-

ferior al fluviului Obi permit să se aprovizioneze industria Uralului cu combustibil ieftin. În Iakutia se naște o nouă ramură industrială — exploatarea diamantelor alți de necesare în industrie. În Chukotka vor fi valorificate noi zăcăminte de mineuri. Se dezvoltă continuu și Calea maritimă de nord. Flota Arcticii se completează cu nave noi printre care și primul spărgător de gheață atomic din lume.

Grija statului sovietic față de popoarele Nordului și-a găsit o nouă expresie în decizia hotărîre a Consiliului de Ministri al U.R.S.S. care cuprinde un program larg de dezvoltare continuă a economiei și culturii ținuturilor nordice. Sa construiască și să consolideze baza materială a colhozurilor.

Valorificarea Nordului, folosirea bogățiilor sale necesare pentru bunăstarea poporului, pentru construirea societății comuniste — este o sarcină nobilă și de cinste. La chemarea partidului mii și mii de tineri patrioți pleacă neconștienți în Nord. Ei muncesc cu abnegație pe șantierele de construcție din noile orașe, în mine și întreprinderi. În fiecare clipă ei simt sprijinul prietenesc al întregului popor sovietic.

A.R.L.U.S. Clubul celor ce învață limba rusă

În fiecare seară, la orele 18, își încep activitatea clubul celor ce învață limba rusă, care funcționează pe linia Coșca prieteniei romino-sovietice din Capitală. Numeroși elevi ai cursurilor populare din întreprinderi, instituții și cartiere precum și studenții și elevii ai școlilor medii obișnuiesc să-și petreacă seriile la club.

Clubul nostru are mulți prieteni, de toate vîrstele și cu cele mai diferite profesii — ne spune profesora Raisa Vîrnav, responsabilă clubului. Unii vin la noi pentru consultații, îndeeșchi cu privire la regulile gramaticale mai dificile și aplicațiile lor. Alții vor să deprindă o pronunție mai corectă, ori doresc să aprofundeze în anumite domenii de specialitate. Tăturor, colectivul nostru de profesori le stă întotdeauna la dispoziție.

În timp ce vorbim în sală încep să sosească obișnuții clubului care se grupează în jurul cîtorva mese. Tot Vîrnav îi cunoaște bine pe fiecare: — Vedeți, tovarășe Stoiașov și-a luat în primire grupul de studenți. De fiecare dată cînd ei trebuie să-și pregătească lecțiile de limba rusă obișnuiesc să-și ceară o mină de ajutor.

La o masă de lângă fereaștră, o fată blondă cu ochelari răsfoiește o revistă. Din cînd în cînd, își ridică privirile, urmărind discuțiile din jur.

Se pare că vine pentru prima oară la club, spune tot Vîrnav. De aceea pare stingheră.

Peste cîteva clipe, profesora e alături de dînsa, gata să-i dea sprijinul necesar.

În cele două camere alăturate au început lecțiile de limba rusă. Aflăm că în prezent în cadrul clubului, funcționează nouă cursuri de limba rusă — cuprinzînd ciclurile I, II și III. La majoritatea acestor cursuri lecțiile au loc de două ori pe săptămîna și o frecență foarte regulată. Această continuitate în studiu a ajutat elevilor să realizeze progrese însemnate. De altfel, la două dintre cursuri, elevii își însușesc în rîstimpul unui singur an, materia a cite două cicluri.

Consultațiile și cursurile de limba rusă reprezintă doar o latură a activității clubului. O altă latură este atât de importantă a acestei activități o constituie manifestările culturale organizate cu concursul elevilor cursurilor populare din diferite întreprinderi și instituții.

Cu această ocazie se produc desigur și elevii cursurilor noastre — ne explică tot Vîrnav.

De curînd, elevii cursurilor din cadrul clubului au organizat două expuneri cu tema „Pîmbări pe harta U.R.S.S.“. Tot Haret Vartanian, unul dintre cei mai buni elevi ai ciclului II, a făcut o prezentare în limba rusă a R.S.S. Armene, înfățișînd alți importanța economică a acestei republici

naționale, cit și cele mai de seamă dinre centrele sale culturale. La club se organizează de asemenea seri literare și muzicale. Cu acest prilej, elevii cursurilor populare vorbesc în limba rusă despre viața și creația scriitorilor și compozitorilor ruși și sovietici. Expunerile sînt însoțite de lecturi ori de audiiți muzicale. Astfel, seară literară dedicată lui Maxim Gorki a fost realizată cu concursul elevilor cursurilor populare de la Fabrica de țigarete. Au mai avut loc prezentări și lecturi din lucrările lui Turgheniev, Lermontov, Pușkin, Ma, Turkovski, N. Ostrovski, precum și audiiți din operele compozitorilor Borodin, Glinka, Hacetaturian ș.a.

Deosebit interes în rîndul elevilor cursurilor populare de ciclul III din Capitală a trezit concursul de lucrări în limba rusă organizat recent de colectivul clubului, avînd ca subiect: „O scrisoare către un prieten din U.R.S.S.“ și „Cum îmi petrec o zi de odihnă“. Dintre cele 40 de lucrări ce au obținut calificativele bune și foarte bune au fost premiate șapte lucrări excepționale, pentru care s-au acordat premii în cărți. Colectivul clubului este preocupat să-și extindă activitatea prin introducerea unor forme noi de manifestări atrăgătoare ca seri literare și muzicale-ghicitoare. seri de poezii ș.a.

M. Cosmetatos

Expuneri ale specialiștilor sovietici

La Casa prieteniei romino-sovietice din Capitală a avut loc în ziua de 5 martie simpozionul cu tema „Energia nucleară și aplicațiile ei pașnice“, la care au luat cuvînt membri ai colectivului de oameni de știință sovietici care au condus lucrările. Se organizează o Expoziție tehnico-științifică din U.R.S.S. „Folosirea energiei atomice în scopuri pașnice“.

Îng. N. V. Borkov de la Institutul de inginerii fizicieni din Moscova a vorbit despre „Aplicarea energiei nucleare în scopuri pașnice“; Îng. E. V. Armeniski, candidat în științe tehnice,

a făcut o expunere despre folosirea izotopilor radioactivi în tehnică, iar dr. A. S. Ivanova, șefa cabinetului de radiologie al Institutului de medicină din Moscova a vorbit despre folosirea izotopilor radioactivi în medicină.

În cursul lunii martie membrii colectivului de oameni de știință sovietici vor face expuneri în Capitală și în orașele Cluj, Iași, Timișoara, Stalin, Tg. Mureș ș.a. despre dezvoltarea energeticii nucleare în U.R.S.S., aplicațiile izotopilor radioactivi în tehnică, medicină și biologie.

Vizitatori din țară la expoziția „Folosirea energiei atomice în scopuri pașnice“

Pentru a da posibilitate oamenilor muncii din țară să viziteze expoziția sovietică „Folosirea energiei atomice în scopuri pașnice“, s-a luat inițiativa organizării unor excursii speciale spre București.

În acest scop, consiliile regionale A.R.L.U.S., precum și organizațiile sindicale regionale, A.S.I.T. și S.R.S.C. primesc înscrieri din partea doritorilor de a vizita expoziția.

Pînă în prezent, mii de cetățeni din regiunile Ploiești, Suceava, Orașul Stalin au vizitat expoziția. Printre aceștia, majoritatea au fost ingineri, tehnicieni și specialiști din diferite ramuri tehnice.

În cursul săptămîinii viitoare vor mai sosi în Capitală trenuri speciale din regiunile Bacău, Galați, Regiunea Autonomă Maghiară ș.a.

R. Roman
corespondent voluntar

Sărbătoare în sat

Duminică trecută, țărani muncitori din comuna Dragoș Vodă, regiunea București au sărbătorit un eveniment deosebit însemnat: cooperativizarea în întregime a comunei. În cinstea acestei sărbători, consiliul rațional A.R.L.U.S.-Călărași și sîntul popular rațional au organizat în comuna Dragoș Vodă o zi de odihnă colectivă. S-au veselit împreună în această zi membrii celor trei gospodării colective și ai celor 9 întovășiri agricole din Dragoș Vodă, Socolele și Bogdănița, precum și sute de invitați din comunele învecinate. Programul

zilei de odihnă a cuprins manifestări numeroase și atractive. Concursul de jocuri distractive a întrunit mulți amatori, alți din rîndul tineretului cit și al celor mai vîrstnici. Echipele artistice locale, echipa de dansuri a U.R.C.C.-Călărași și alte formațiuni culturale au prezentat programe în tot cursul zilei.

Cîntecele și voia bună au exprimat bucuria țărănilor muncitori din Dragoș Vodă pentru marea sărbătoare a muncii înfrățite.

R. Roman
corespondent voluntar

Zorile unei științe noi

(urmăre din pag. 1-a)

Dîndu-mi seama că nu-l voi urî de pe această poziție, impusă și de natura lucrurilor despre care vorbesc și de propria fire, n-am mai stăruit în această discuție și i-am pus o altă întrebare.

600 DE FIZICIENI, 10 ȘEDINTE ȘI 110 COMUNICĂRI

„Ca delegat al țării, trimis de către Academia R.P.R., ați asistat la constituirea de spectroscopie nucleară organizată în acest an la Leningrad. Ce impresii ați cules din această constituire?“

„La constituirea au asistat aproximativ 600 de fizicieni din diverse centre științifice ale Uniunii Sovietice și cîteva învațăți de peste hotare. Din partea Franței a fost la constituire doamna Leanne Labreguie-Frow, colaboratoarea lui Joliot Curie. Au fost reprezentate R. P. Chineza, R. P. Poland, R.D.G., Cehoslovacia, R.P.R., Bulgaria și Iugoslavia.

Numerul comunicărilor prezentate în cele 10 ședințe ale constituirii a fost de 110, aproape exclusiv sovietice. Au fost doar trei excepții: o comunicare a doamnei Labreguie-Frow și două comunicări ale delegatului iugoslav.

Printre fizicienii sovietici prezenți la constituire se aflau și oameni de știință mai vîrstnici, cu reputație mondială, dar mai ales un număr impresionant de tinere cadre de cercetători, de la aspiranți pînă la candidați în științe. Poate mai mult decît orice, acest mare număr de cadre tinere arată puternic avînt al științei în Uniunea Sovietică. Competența și experiența cadrelor vîrstnice, alături cu entuziasmul și curiozitatea deja adînc ale tinerilor, creează acele climat excepțional ce caracterizează viața științifică a U.R.S.S. și care impresionează profund pe cei ce vin pentru prima dată în contact cu această viață științifică.

Dintre oamenii de știință bine cunoscuți peste hotare, prezenți la constituire nu sînt cîteva nume: profesorii Boris Sergheevici Dilepov, președintele constituției, D. D. Ivanenko, A. A. Sokolov, S. Shapiro, L. V. Groșev de la Universitatea din Moscova, L. A. Silu, N. A. Murin, L. I. Rusinov din Leningrad ș.a.

Îmi este cu neputință să dau aci-

amănunțu cu privire la conținutul comunicărilor prezentate la conferința din Leningrad, deoarece ele au un caracter de strictă specialitate.

Voi sublinia însă un lucru care poate interesa pe cititorii dumneavoastră și anume faptul că pentru folosirea teoretică a rezultatelor experimentale ale spectroscopiei nucleare sînt foarte adeseori necesare calcule matematice extrem de complicate și îndelungate. Efectuarea acestor calcule prin metode ca să zic așa manuale ar cere foarte multă vreme. De aceea, de un foarte prețios ajutor sînt mașinile electronice de calcul care precum se știe au cunoscut în ultimii ani o mare dezvoltare. În general electronica aplicată a devenit o auxiliară indispensabilă a cercetărilor fizice în general și a cercetărilor de fizică nucleară în special.“

CITEVA DECLARAȚII PE MARGINEA INTERVIULUI PROPRIU

Mi s-a pîrut o clipă că voi gasi o fisură în zidul acestei sobrietăți, mai ales că vorbind despre domeniul învecinat al ciberneticii, interioarul meu mi ar fi putut deveni mai larg, mai generos. Am riscat deci cîteva întrebări asupra ciberneticii, știind că mașinile electronice de calcul sînt o aplicare a ciberneticii. Cîțșim ceea ceva din acest senzațional domeniu de cercetare și aflasem că peste hotare fizicienii de mare autoritate se îndelntinesc cu cercetarea unor mecanisme care sînt înclocușite sfîrtarea omească. Știm că la un congres mondial al ciberneticii Norbert Wiener — savant cu faimă în acest domeniu — întrebă dacă o mașină ar putea înlocui inteligența omească, a răspuns că pentru el, de la trivialul celui mai rudimentar aparat și pînă la travaliul celui mai complicat creier omenesc nu este decît o distanță graduașă și că el nu găsește un „punct logic“ care să separe aceste două fenomene. Din discuțiile cu profesorul A. Sanelievici asupra acestor lucruri am înțeles că există totuși undeva între travaliile celor două mecanisme — unul automat și celălalt uman — o deosebire nu numai graduașă, adică numerică ci una calitativă, pe care domnii s-a concretizat-o prin termenul de inițiativă. Aceste mașini electronice vor putea face foarte multe lucruri pe care noi le știm, dar nu le putem face pentru

că materialmente nu avem destulă vreme, dar inițiativa este și rămîne trăsătură specifică a inteligenței, iar această trăsătură nu poate fi imprimată într-o mașină, oricît de vast și de complicat i-ar fi arangajul.

CERCETĂRI DE SPECTROSCOPIE NUCLEARĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ

L-am întrebă pe academicianul profesor A. Sanelievici ce s-a făcut sau ce se face la noi în țară în acest domeniu și mi-a răspuns următoarele: „În țara noastră se fac cercetări în acest domeniu. Cercetările acestea sînt urmărite în cadrul Institutului de fizică atomică al Academiei R.P.R. Problemele spectrometriei nucleare au început a fi studiate și putem nădăjdui că într-un viitor apropiat acest studiu se va dezvolta în așa fel încît și fizicienii noștri să-și aducă contribuția la cercetările mondiale din acest domeniu.“

După cum se știe, ajutorul sovietic ne permite să construim și să echipăm cu instalațiile tehnice necesare primului nostru centru de cercetări nucleare, iar experiența oamenilor de știință sovietici ne va ajuta desigur și în domeniul spectroscopiei nucleare, pentru a dezvoltă propriile noastre cercetări. Studiile de spectrometrie nucleară necesită o aparatură complexă, a cărei construcție a început și este deja în curs de executare în atelierele Institutului de fizică atomică.

Cele văzute de mine și de alți colegii în laboratoarele de fizică nucleară din Uniunea Sovietică ne sînt de mare folos pentru proiectarea și realizarea aparaturii de cercetare în domeniul spectroscopiei nucleare.“

Convorbirea cu un om de știință este întotdeauna și instructivă și reconfortantă. Instructivă pentru că te face să-ți dai seama într-o oare care măsură de natura fie a lumii noastre interioare, fie a celei înconjurătoare și reconfortantă pentru că te face să-ți ații că știința face pași uriași pe drumul progresului, unicul drum la capătul căruia umanitatea va fi una singură, trăind într-o lume rațională pe deplin stăpînită a destinelor ei, eliberată de cosmarul războaielor și al oricăror oprîmări.

Oscar Lemnaru

O antologie sovietică a poeziei romînești

(urmăre din pag. 1-a)

la un moment dat anumite creații în medii anumite, ci pentru a reliefa și pe această cale locul și importanța unui poet în ansamblul poeziei romînești. Astfel, Alecsandri va fi prezentat prin aproximativ 25 poezii din toate genurile creației sale poetice. Eminescu prin aproape 40, Coșbuc prin vreo 30. Ținînd seama de acest criteriu, precum și de întinderea unora din poeziile cuprinse în Antologie, se poate afirma că fiecare din capitoarele privind cite un poet devine reprezentativ pentru întreaga sa creație. Aduag că se află în paginile Antologiei nu numai poezii de frunte ci și unii stîșni de timpuriu din viața și cu creația întreruptă chiar în pragul maturității sau în plină putere creatoare. Aici trebuie cități: Vasile Cirlova, Mihail Săulescu, Magda Isanos, Nicolae Labiș etc.

În preocuparea editorilor a stat, cum se vede, gîndul de a realiza o operă care să dea posibilitate și cercetătorilor să ale o multitudine de informații necesare și cititorului, să cunoască și să guste din plin frumusețile poeziei romînești, avînd toate condițiile buneie înțelegere.

La această contribuție o traducere, despre care oameni de specialitate sovietici și artiști ai cuvîntului decalată că este realizată la un nivel superior.

Antologia va avea un cuvînt înainte, semnat de autorul rîndurilor de la și note bio-bibliografice pentru fiecare poet.

Momentul asupra căruia se încheie Antologia este acela al unei importante dezvoltări a poeziei romînești, cînd se conturează noi căi și modalități poetice în cadrul realismului socialist, se realizează varietate în construirea vieții socialiste, în zugrăvirea poetică a tabloului noilor realități ale socialismului.

O altă antologie care să adune mai amply poezia actuală, creată atît în limba romînă, cit și a minorităților naționale, urmează să fie elaborată în curînd. Ea va da o imagine încă mai completă a profurilor poetice care compun poezia realist-socialistă din R.P.R. Dar și pînă atunci va reieși cu prisosință că poezia romînească actuală duce mai departe și dezvoltă glorioase tradiții ale poezilor înaintași.

Mihai Gafița

Savantii occidentali și știința sovietică

(urmăre din pag. 1-a)

pentru viațoarea noastră colaborare științifică. Sperăm că ele vor fi urmate nu numai de conferințe în care Estul și Vestul vor coopera ci și de vizite individuale și corespondență în problemele de interes comun.“

Revista americană Science din iunie 1956 publică la rîndul ei un articol în care sînt expuse impresiile fizicienilor americani în legătură cu vizita făcută în Uniunea Sovietică. Arătînd că specialiștii din Statele Unite au putut să viziteze tot ceea ce au dorit, revista prezintă că un om de știință american care a făcut parte din delegație a spus: „Ne-au întrebă de dorim să vedem. Le-am spus. Ne-au răspuns la fiecare chestiune. Ne-au permis să ne aducem aparatele de fotografie în laboratoarele de experiență și să fotografăm tot ce am dorit.“ Arătînd că sovieticii dispun de numeroase cadre de specialiști în domeniul tehnicii atomice, profesorul american Jack Steinberger remarcă că în Uniunea Sovietică s-au obținut într-un timp foarte scurt succese care întrec de multe ori pe cele din S.U.A. „Vizitatorii au văzut un nou accelerator de 10 BeV care este complet, dar care n-a intrat încă în funcțiune. Acesta mașină este de două ori mai mare decît cea americană, acceleratorul de 6 BeV de la Berkeley, California“. În legătură cu acceleratorul sovietic, Steinberger arată că el a fost realizat „în jumătate din timpul în care ar fi fost necesar să fie construit în Statele Unite“.

Într-un articol apărut de curînd în ziarul Evening Star din Washington se spuneau, între altele, următoarele despre vizita fizicienilor americani la Moscova: „Este bine să avem informații despre știința sovietică și aceasta arată valoarea schimbului de delegații științifice cu statul sovietic... Nu există monopol în știința teoretică sau aplicată. Noi putem învața de la sovietici, tot așa cum ei pot învăța de la noi. Am da dovadă de încredere de spirit dacă am insista pentru menținerea unui zid în schimburile intelectuale dintre cele două țări“.

După Congresul internațional de fiziologie de la Bruxelles, care a avut loc între 30 Iulie și 4 august 1956, pa-

tru fiziologi din Statele Unite au vizitat un mare număr de laboratoare de fiziologie din Leningrad și Moscova. Din grup au făcut parte: W. O. Fenn, de la Universitatea din Rochester, C. F. Schmidt, de la Universitatea din Pennsylvania, F. A. Hitchcock și Chauncey D. Leake, de la Ohio State University. În revista Science din septembrie 1956, profesorul Chauncey D. Leake a publicat un articol în legătură cu această vizită. „Am fost primii cu toată cordialitatea — subliniază el chiar de la începutul articolului — ni s-au dat detalii asupra dezvoltării fiziologiei; ni s-au arătat numeroase programe de experiență și am pus bazele unui amply schimb de publicății și de material de referință. Am putut să mergem liberi și să fotografăm tot ce am vrut, atît în orașe cit și la țară. Ni s-au pus la îndemîna interpreți, dar am constatat că savanții sovietici conversează ușor în franceză, engleză sau germană“. După ce dă o serie de detalii asupra organizației învățămîntului în această disciplină în Uniunea Sovietică, autorul se oprește în mod special asupra Institutului de cercetări „Institutul de medicină experimentală din Leningrad, — scrie el, — care funcționează din 1890, are 11 secții în care lucrează 200 de oameni de știință și 30 de tineri absolvenți ai institutelor medicale. Este bine echipat și are clădiri mari“.

Vorbind despre un alt institut din Leningrad, Institutul de fiziologie „Pavlov“, condus de academicianul Bikov, savantul american arată că el cuprinde „28 de secțiuni cu 200 de oameni de știință și 700 de tehnicieni, avînd și două mari biblioteci. Institutul studiază toate aspectele învățării pavlovienne, cu referire în special la reflexele condiționate și inter-relațiile cortico-viscerale“. În continuare profesorul Chauncey observă că „laboratoarele au un echipament demn de a fi evidențiat“. Autorul se exprimă în termeni elogioși despre aparatura și utilajul tehnic cu care sînt înzestrate laboratoarele sovietice. Astfel, vorbind despre un microscop de la Institutul care studiază activitatea nervoasă superioară el arată că „de o calitate excepțională și a fost în între-

gime lucrat în Uniunea Sovietică“. Oamenii de știință sovietici l-au făcut o impresie excelentă: „fiziologii sovietici sînt cercetători care gîndesc mult și pîtrund fenomenele în adîncime. Ei sînt capabili și dau bune rezultate în munca lor. Generoși în relațiile generale, ei sînt doritori ca sfîrturile lor să fie cunoscute și apreciate. Am constatat la ei dorința vie de a întreprinde contacte personale și prin corespondență, atît cu fiziologii americani cit și cu alți fiziologi străini“.

În legătură cu problema cadrelor științifice, savantul american T. Waterman, publică în revista „Scientific Monthly“ un articol intitulat „Rolul Guvernului Federal în educația științifică“, în care spune printre altele: „Nu putem să ignorăm faptul că în Uniunea Sovietică în anumite domenii tehnice sînt comparativ cît puțin de două ori mai mulți absolvenți ai institutelor de învățămînt superior decît în Statele Unite. Un studiu recent publicat de „National Science Foundation“ în colaborare cu Academia Națională de Științe arată că între anii 1928 și 1954 în Uniunea Sovietică 623.000 de tineri au absolvit institutele de învățămînt superior în timp ce în Statele Unite în aceeași perioadă au absolvit 480.000. Absolvenții învățămîntului superior din domeniul agriculturii se ridică în Uniunea Sovietică la 244.000 în timp ce în Statele Unite numărul lor este de numai 133.000; numărul medicilor din Statele Unite este de două ori mai mic decît al celor din Uniunea Sovietică“.

Aceștea sînt doar cîteva dintre numeroasele articole apărute în ultimul timp în publicațiile de specialitate din Occident în care savanții și specialiștii de autoritate incontestabilă recunosc — pe baza unor date și fapte precise — dezvoltarea științei și tehnicii sovietice. De pe acum — într-o serie de ramuri de bază — știința și tehnica sovietică defăzî primul loc în lume.

Octav Livezeanu

VEAC NOU Pag. 3
16 Martie 1957

Științific

Vineri Referindu-se la răspunsul pe care cancelarul vest-german l-a dat mesajului transmis de N. A. Bulganin, Ollenhauer, președintele Partidului Social-Democrat din Germania occidentală a declarat că în acest răspuns „nu se spune nimic nou”, dar se afirmă că ceva vechi: că participarea R.F.Germanie la NATO este „o măsură realistă”. Dar cu asemenea „măsuri realiste”, timpul pină la unificarea Germaniei va fi greu de măsurat...

„Vidul” gol-golul

Simbătă Domnul Dulles poartă o grijă cu adevărat mișcătoare, tineretului american și chiar celui din Europa de apus. Recent — după ce a rezolvat „problema” în S.U.A. — el a dat indicații ambasadelor țării creditați pe lângă guvernele țărilor membre ale NATO să „lucreze” pentru împiedicarea plecării tinerilor la Festivalul de la Moscova. După cum se vede, o asemenea acțiune dovedește pe de o parte „neamestecul” în afacerile interne ale altor țări, iar pe de altă parte „dorința” de destinare a încordării. Să mai spună cineva că între vorbe și faptele domnului John Foster există vreo deosebire!

Duminică Echipașul vasului sovietic „Obi” a salvat vasul japonez „Soia” prins de ghețuri în Antarctica. Pe adresa ambasadei U.R.S.S. din Tokio s-a primit o scrisoare în care se exprimă recunoștința față de marinarii sovietici. „Fapt divers... Înainte de câteva luni zăpezile inserau stirea salvării unui vas norvegian prins de furună — tot de către marinarii sovietici. Și mai înainte... Lista ar putea fi continuată. În vasta împărăție a apelor domnesc legi necrise, care cer mai ales bărbăție. Deci o lege a apelor: dar în actul generos al marinărilor sovietici, apare și o lătură a umanității, a dragostei pentru oameni a celor dinții constructori ai noii lumi.

Luni Memorii secret adresate de Dulles lui Eisenhower asupra situației țărilor arabe (mai bine spus asupra situației capitalului american în această regiune) începe cu analiza a trei factori de care trebuie să se țină seama. Cel de al doilea se referă la „rolul îngrijorător al Krușin”, dar fiind că „ajutorul acordat de ruse țărilor arabe îi însuflește pe arabi în lupta lor împotriva colonialismului”. Nimic mai adevărat. Dar ce-l supără, de fapt, pe secretarul de stat al S.U.A. ? Faptul că arabi se „insuflește” din ce în ce mai mult ? Sau acela că „insufletirea” (citez) lupta împotriva colonialismului) micșorează unele dividende, răpește imperiaștii unele zone „traditionale” etc., etc. ? Cine știe!

Marti „Nu vinde un ogor că să cumperi o gloabă” — glăsuiește un proverb englez. — Comentariul al ziarului „Daily Telegraph and Morning Post” actualizează acest proverb, recunoscând că povara cheltuielilor militare devine insuportabilă pentru economia Angliei. El își începe astfel comentariul: „Ne-am vindut ogorul și am cumpărat o mîrtoacă...”

Miercuri În presa burgheză din Anglia apar mereu amenințări la adresa Egiptului. Astfel, comentariul diplomatic al ziarului „Daily Mail” scrie despre necesitatea unui „front unic” între S.U.A., Anglia și Franța în vederea unui eventual „conflict periculos cu Egiptul”

Forțele agresive din Anglia și S.U.A. caută să agraveze situația din Orientul Apropiat și Mijlociu. Pe această linie, ele încearcă să denigreze cunoscuta propunere a guvernului sovietic avînd drept scop asigurarea păcii și securității în Orientul Apropiat și Mijlociu. Totuși, un ziar influent ca „Manchester Guardian” critică guvernele țărilor occidentale pentru reacția lor negativă la propunerile sovietice, scriind că prin aceasta puterile occidentale „pierd încă o oportunitate”.

Joi Ziarul vest-german „Die Welt” publică o serie de date extrem de semnificative despre dezvoltarea culturii în U.R.S.S. „Autorul articolului e impresionat de numărul extrem de mare al elevilor și studenților, de dezvoltarea rețelei de învățămînt superior, de creșterea impetuosă a numărului oamenilor de știință, de marele număr de teatre, de trirafele uriașe ale cârtilor...”

Sint cifre și fapte asupra cărora ar face bine să meditez și cele persoane de răspundere din aparatul guvernamental de la Bonn care și-au făcut o tristă faimă de denigratori ai realității sovietice.

Pasiunile „științifice” ale d-lui Dulles, și în special deosebita sa afecțiune pentru capitolul din fizica nucleară care se ocupă cu efectele distructive ale bombelor atomice, erau îndobîștite cunoscute. Recent, am avut însă surpriza să aflăm că d-l Dulles a revenit la problemele fizicii clasice, ocupîndu-se de studierea „vidului”, de modul în care se creează, de efectele sale, de felul în care se poate umple, etc., etc.

Preocupările sale sînt de altfel împărțite și de alte personalități politice din S.U.A., de ziarștii din Apus, etc., — pe scurt de o întreagă categorie de oameni preocupăți de progresul „științelor” (exacte, evidente)!. Se cuvine de aceea să începem prin a schița istoricul acestor preocupări.

Expirmînd într-un limbaj precis atitudinea Statelor Unite față de agresorii, ziaristul american Alsop arăta în „New York Herald Tribune” din 29 decembrie 1956 că acestea i-au lăsat pe aliații lor „să fiarbă în propria lor zeamă”. Mai îngrijorător, și oarecum mai exact, corespondentul din Washington al lui „France Soir”, constată în preajma anului nou: „Dispariția aproape integrală a influenței britanice în Orientul Mijlociu...” a lăsat un vid total într-o regiune deosebit de vulnerabilă și a cărei importanță este evidentă pentru lumea occidentală. În felul acesta, „zeama” a pierit absorbită de vid, iar vidul ca atare a început a preocupa cu strălucire pe oamenii politici de peste Ocean. În mesajul său adresat Congresului la 5 ianuarie 1957, președintele Eisenhower a spus: „Este absolut necesar să umplem orice vid al puterii în această regiune”.

În sfîrșit, într-o „Scrisoare adresată Americanilor”, și publicată de ziarul „Figaro” într-un tiraj special, Thierry-Maulnier amintește acestora, punînd punctul pe i: „ați creat un vid în fața Rușilor...” și acest vid trebuie acum să-l umpleți!”

Ultimul cuvînt în materie a fost spus însă de d-l Dulles care, cu binecunoscuta-i pasiune științifică, s-a ocupat în chip sistematic de acest capitol al fizicii clasice. Rezultatele cercetărilor sale le-a consemnat într-un memoriu — nu altă de științifică — cit de secret — adresat președintelui Eisenhower.

Ce se poate afla din acest memoriu, al cărui conținut a fost publicat de curînd de ziarul „Neues Deutschland”? Intii și intii cum s-a produs vidul. La această întrebare d-l Dulles răspunde clar: „în urma înfrîngerii Angliei și Franței în această regiune, s-a format un anumit vid și aceste două țări nu vor mai putea fi stăpîne pe Orientul Apropiat”. Cu alte cuvinte „vidul” s-a produs acolo unde trăiau popoarele pasnice ale Orientului Mijlociu, peste care au năvălit agresorii anglo-francezi. Aceștia fiind alungați și nemişcați în continuare stăpîni, popoarele din această regiune „lăsate în via” lor s-au transformat de îndată în vid. Un „vid” care, se pare, cîntărește totuși destul de greu în societățile secrete-urului de stat.

De aceea d-l Dulles continuă a-l caracteriza afirmînd că acest vid de constituie „principala amenințare pentru occident”. Nu pentru că, doamne fereste, ar putea absorbi cumva occidentalii și împotriva pentru că îl respinge. Considerînd înfrîngerea Angliei în Egipt drept cel mai important factor în istoria luptei lor împotriva colonialismului, arabi — constată d-l Dulles — își intensifică lupta pentru autodeterminare și independență, pentru eliberarea de sub tutela occidentalului pe care îl urăsc.

defensiv”, pe întărirea pozițiilor militare ale S.U.A. în această regiune, pe crearea de baze aeriene, pe staționarea unor unități cu „scopuri speciale”, dotate cu arma atomică. Mai pe scurt, pe integrarea Orientului Apropiat și Africii de Nord în sfera „responsabilității strategice” a S.U.A. În felul acesta, preocupările științifice, ale d-lui Dulles se dovedesc a fi plină la urmă strategică, iar orăroarea de vid doar pasiune pentru aventuri războinic.

Continuînd, însă, să acționeze în acest fel, guvernul american vor avea de înfruntat o serie de fapte pe care cu greu le vor putea interpreta în sensul ignorării mersului înainte al istoriei. Lupta și independența ale popoarelor arabe se bucură de simpatia și solidaritatea tuturor popoarelor iubitoare de pace. Politica de aventuri agresive preconizată de conducătorii S.U.A. în Orientul Apropiat nu poate decît să provoace o nouă încordare a situației internaționale, și ca atare să fie condamnată de opinia publică progresistă din întreaga lume.

Politica „vidului”, nu poate fi decît și o politică a eşecului.

mai veche

S-a spus despre răspunsul cancelarului Adenauer la mesajul din 5 februarie al președintelui Bulganin că ar conține o parte pozitivă și una negativă. Prima se referă la necesitatea tratativelor guvernamentale pentru eximarea legăturilor comerciale existente între R.F.G. și U.R.S.S., la colaborarea tehnico-științifică și la stabilirea de reprezentanți consulare. Cea de a doua încearcă să justifice participarea Germaniei occidentale la NATO, condiționată de dezarmarea de așa zisa înaltură a cauzelor încordării în domeniul politic, respingînd ideea unificării Germaniei pe calea tratativelor dintre reprezentanții R.F.G. și R.D.G. și cere „eliberarea” R.D.G.

Partea pozitivă, care dezvoltă influența favorabilă a deciziilor relațiilor comerciale asupra îmbunătățirii raporturilor politice, constituie elementul cel nou. Așezîndu-se, fără îndoială, un eșou al glasașilor lor tot mai numeroși care, în opinia publică vest-germană, cu pleddat în ultimul timp cauze unei înțelegeri lemnică și fără rezerve între popoarele german și sovietic. Dar ea mai poate fi și un mijloc de a crea impresia produsă de faptul că guvernul federal se menține la vechiul lui poziție în aproape toate problemele care privesc politica externă a Germaniei occidentale și în problema unității Germaniei. Această parte negativă reprezintă întădăvire elementul vechi în atitudinea guvernărilor de la Bonn.

Se ce privește tema „eliberării”, ea nu este întilnită pentru prima dată în vocabularul cancelarului Adenauer. Aceasta afirmase mai de mult că ideea unificării Germaniei ar trebui înlocuită cu aceea a eliberării R.D.G., lășdă vizibilă a înțelegerii sarcinilor ar incumba Germaniei occidentale. De astă dată, însă, asistăm la o variațiune pe această temă: „eliberarea” ar încumba Uniunii Sovietice, căreia i-ar reveni exclusiv răspunderea pentru unificarea Germaniei. Dar această variație nu schimbă cu mult situația. Căci, dacă Adenauer, din motive tactice interne, nu mai ațezează atitudinea bădăcioasă luată în iunie trecut în fața senatului universității din Yale, el camulează și de astă dată, — sub o formulă pe care o socotește abilită, dorința de a menține și mai departe Germania divizată un timp nedeterminat.

Pe bulevardul Petrovski, de pildă, (nu știm cine și cînd a introdus acest obicei devenit tradiție) se adună zăchiiți. Aranjîndu-se și tablele de șah pe bănci, inconjurați de o mulțime de amatori, așa zisi „chibișii”, ei își petrec aici ore întregi. Aici poți găsi Botvinnik și Smislov locali, celebriții cu renume în cariere. Cu unul dintre ei am făcut cunoștință cîștigîndu-i imediat bunăvoința datorită faptului că, în am experimental „probarea” dată de felul cum a condus partida jucată. Este pensionat, învald de război. Locuiește chiar în apropiere, pe o străduță lateră din Moscova nu sînt așa de frecventate ca noul bulevard Pușkin, care este înfrumusețat de un minunat ansamblu arhitectonic.

Su strălucit gros de zăpădat dorm, terite de frig, tufele de nașchiți, gherghine, bujori... Totuși grădinarii sînt grîlulii. De curînd am văzut pe unul din ei, cum dezgropa cu grijă trandafirii pe bulevardul Pușkin, spre a se convinge că gerul nu le-a pricinuit nici un rău.

În aceeași zi, pe marele bulevard amenajat în fața noii clădiri a Universității „Lomonosov”, au fost replantați sute de arbori bătrîni. Pe bulevardul Pușkin am așezat pe o bancă lângă un bărbat cam de vreo 60 de ani. Am intrat în vorbă. Am aflat că este pensionar și locuiește prin apropiere, pe strada Gorki. În fiecare dimineață vine aici, se așează pe bancă și urmărește cu atenție clocoțitul vieții, forțoza Moscovei. Și el a strădănit această viață intensă, plină. 46 de ani a lucrat fără întrerupere într-una din uzinele Moscovei. Acum se bucură de o odihnă binecîntată. Pensa pe care o primește îi asigură un trai fără griji.

Lășdăndu-se pe speteza băncii și închizînd ochii, vecinul meu tace. La ce se gîndește în acest moment? — Mă gîndesc la viitor — îmi răspunde interlocutorul meu, ghicindu-mi parocă gîndurile. La felul cum va arăta Moscova. Cum bulevardele noastre vor fi inundate acuș-acuș, primăvara de flori veșnilor, merilor, piericilor.

Nu putem vorbi despre bulevardele Moscovei, ca și despre bulevardele oricărei altă oraș din lume, fără să ne gîndim la îndrăgostiiți. În serile de primăvară și vară, perechi de îndrăgostiiți pun stăpînire pe bănci, mai ales pe acelea ascunse de frunzișul abundent care nu lasă să treacă lumina indiscretă a felinarelor. El petrec aici ore întregi, spulnădu-și cuvintele pe care le-au auzit și le-au spus toți îndrăgostiiții din lume.

Variațiuni pe o temă

mai veche

S-a spus despre răspunsul cancelarului Adenauer la mesajul din 5 februarie al președintelui Bulganin că ar conține o parte pozitivă și una negativă. Prima se referă la necesitatea tratativelor guvernamentale pentru eximarea legăturilor comerciale existente între R.F.G. și U.R.S.S., la colaborarea tehnico-științifică și la stabilirea de reprezentanți consulare. Cea de a doua încearcă să justifice participarea Germaniei occidentale la NATO, condiționată de dezarmarea de așa zisa înaltură a cauzelor încordării în domeniul politic, respingînd ideea unificării Germaniei pe calea tratativelor dintre reprezentanții R.F.G. și R.D.G. și cere „eliberarea” R.D.G.

Partea pozitivă, care dezvoltă influența favorabilă a deciziilor relațiilor comerciale asupra îmbunătățirii raporturilor politice, constituie elementul cel nou. Așezîndu-se, fără îndoială, un eșou al glasașilor lor tot mai numeroși care, în opinia publică vest-germană, cu pleddat în ultimul timp cauze unei înțelegeri lemnică și fără rezerve între popoarele german și sovietic. Dar ea mai poate fi și un mijloc de a crea impresia produsă de faptul că guvernul federal se menține la vechiul lui poziție în aproape toate problemele care privesc politica externă a Germaniei occidentale și în problema unității Germaniei. Această parte negativă reprezintă întădăvire elementul vechi în atitudinea guvernărilor de la Bonn.

Se ce privește tema „eliberării”, ea nu este întilnită pentru prima dată în vocabularul cancelarului Adenauer. Aceasta afirmase mai de mult că ideea unificării Germaniei ar trebui înlocuită cu aceea a eliberării R.D.G., lășdă vizibilă a înțelegerii sarcinilor ar incumba Germaniei occidentale. De astă dată, însă, asistăm la o variațiune pe această temă: „eliberarea” ar încumba Uniunii Sovietice, căreia i-ar reveni exclusiv răspunderea pentru unificarea Germaniei. Dar această variație nu schimbă cu mult situația. Căci, dacă Adenauer, din motive tactice interne, nu mai ațezează atitudinea bădăcioasă luată în iunie trecut în fața senatului universității din Yale, el camulează și de astă dată, — sub o formulă pe care o socotește abilită, dorința de a menține și mai departe Germania divizată un timp nedeterminat.

Pe bulevardul Petrovski, de pildă, (nu știm cine și cînd a introdus acest obicei devenit tradiție) se adună zăchiiți. Aranjîndu-se și tablele de șah pe bănci, inconjurați de o mulțime de amatori, așa zisi „chibișii”, ei își petrec aici ore întregi. Aici poți găsi Botvinnik și Smislov locali, celebriții cu renume în cariere. Cu unul dintre ei am făcut cunoștință cîștigîndu-i imediat bunăvoința datorită faptului că, în am experimental „probarea” dată de felul cum a condus partida jucată. Este pensionat, învald de război. Locuiește chiar în apropiere, pe o străduță lateră din Moscova nu sînt așa de frecventate ca noul bulevard Pușkin, care este înfrumusețat de un minunat ansamblu arhitectonic.

Su strălucit gros de zăpădat dorm, terite de frig, tufele de nașchiți, gherghine, bujori... Totuși grădinarii sînt grîlulii. De curînd am văzut pe unul din ei, cum dezgropa cu grijă trandafirii pe bulevardul Pușkin, spre a se convinge că gerul nu le-a pricinuit nici un rău.

În aceeași zi, pe marele bulevard amenajat în fața noii clădiri a Universității „Lomonosov”, au fost replantați sute de arbori bătrîni. Pe bulevardul Pușkin am așezat pe o bancă lângă un bărbat cam de vreo 60 de ani. Am intrat în vorbă. Am aflat că este pensionar și locuiește prin apropiere, pe strada Gorki. În fiecare dimineață vine aici, se așează pe bancă și urmărește cu atenție clocoțitul vieții, forțoza Moscovei. Și el a strădănit această viață intensă, plină. 46 de ani a lucrat fără întrerupere într-una din uzinele Moscovei. Acum se bucură de o odihnă binecîntată. Pensa pe care o primește îi asigură un trai fără griji.

Lășdăndu-se pe speteza băncii și închizînd ochii, vecinul meu tace. La ce se gîndește în acest moment? — Mă gîndesc la viitor — îmi răspunde interlocutorul meu, ghicindu-mi parocă gîndurile. La felul cum va arăta Moscova. Cum bulevardele noastre vor fi inundate acuș-acuș, primăvara de flori veșnilor, merilor, piericilor.

Nu putem vorbi despre bulevardele Moscovei, ca și despre bulevardele oricărei altă oraș din lume, fără să ne gîndim la îndrăgostiiți. În serile de primăvară și vară, perechi de îndrăgostiiți pun stăpînire pe bănci, mai ales pe acelea ascunse de frunzișul abundent care nu lasă să treacă lumina indiscretă a felinarelor. El petrec aici ore întregi, spulnădu-și cuvintele pe care le-au auzit și le-au spus toți îndrăgostiiții din lume.

G. Șahov

Și acum din nou Smislov asaltează laurii campionului mondial. Meciu care a început, promite o luptă extrem de aprigă. În primele două partide chalangerul l-a dominat pe campion realizînd 1½ puncte. Un pronostic este imposibil de dat. Atii Botvinnik și Smislov sînt mari maștri de excepțională forță. Primul este un teoretician desăbrișit, cel de-al doilea în schimb compensează această primărie său talent înaltuși și o înțelegeră arată o dirzenie excepțională în mijloc de partidă. Smislov este însă un profund cunosător al finalurilor.

Dar dacă nu se poate pronostica învingătorul, în schimb două lucruri sînt perfect certe: indiferent de rezultat, titlul de campion al lumii va rămîne la Moscova, iar meciul se va înscrie ca o nouă și prețioasă contribuție la mersul înainte al artei șahiste.

V. Chioce

au asistat și au fost probabil chiar consultați la manevrele navale de debarcare pe care forțele nord-atlantice le-au efectuat recent în Mediterana.

Informații din sursă diplomatică arată că Pentagonoul contează pe o eventuală utilizare a forțelor Germaniei occidentale pe eschierul Mediteranei Orientale. Ar fi vorba de unități de tancuri și de debarcare pe care flota vest-germană de transport saut de război le-ar aduce în acest sector „în cazul unui conflict între S.U.A. și oricare din statele arabe”.

Știile acestea merită să fie reținute. Ele arată că guvernul american întrevede probabilitatea unui conflict, indiferent dacă el ar fi provocat de rezistența popoarelor arabe la expansiunea magnaiților petrolului sau de un pretext pentru instaurarea unor guverne docile de marionete în scopul consolidării exploatării resurselor țărilor respective. Pe de altă parte, se învederează tot mai mult că, în Mediterana ca și pe continentul european, Pentagonoul contează mai mult pe ajutorul vest-german decît pe cel al aliaților britanici și francezi. Date fiind interesele anglo-franceze în Mediterana Orientală și Orientul Apropiat și enervarea care mai domnesce încă în cercurile guvernamentale și militare de la Londra și Paris în urma jocului dublu american în problema agresiunii împotriva Egiptului, a portul vest-german este considerat mai sigur și intructiva mai „dezintereșat”.

Este însă util a se face o apropiere care nu pare numai un simplu hazard al istoriei Speidel fusese vremuri șeful de stat major al lui Rommel, după ce încercarea acestuia de a ajunge la Suez eșușe și fusese numit la comanda forțelor hitleriste occidentale, Pentagonoul rechemă așa dar în Orientul Apropiat militari care

au cunoscut îndeaproape și n-au uitat încă planurile Reichswehrului în această parte a lumii.

Nu mai e vorba de curierii ca în perioada expansionismuui britanic, ci de dorința de a păstra cu orice preț poziții pe care petrolștii americani le consideră amenințate de deșteptarea popoarelor arabe. În 1955, profiturile petrolifere americane în Orientul Apropiat au însumat 1.900 milioane de dolari. Dacă naționalizarea Canalului de Suez ar fi urmată de naționalizarea petrolului țărilor arabe se înțelege că pierderile americane ar fi considerabile.

Se pare că guvernul american au întrevăzut această ipoteză încă din august trecut. Senatorul O'Mahoney a dezvăluit că, într-o conferință avută atunci cu reprezentanții concernului Rockefeller și ai altor trusturi petrolifere, Dulles ar fi făgăduit „o intervenție internațională” în cazul naționalizării surselor și instalațiilor petrolifere din Orientul Apropiat. În conjunctura actuală o acțiune „internațională” pe lângă că ar avea soarta celor anglo-franceze, dar ar cere și o împărțire a prăzii cu celiații părtași la intervenție. Aceasta a determinat transformarea intervenției în „ajutor” și aruncarea unui nade de 200 milioane dolari. Cifra nu este prezentă decît aproximativ a zecea parte din profiturile anuale realizate în acest sector și e mai mică decît ar necesita colaborarea anglo-franceză la orice intervenție americană.

Cît despre vasele de război, ele nu sînt decît mijloace de convingere pentru cei ce se încăpățînează să nu creadă în generozitatea Wall Street-ului.

Cronicar

Postul general-locotenent în armata hitleristă Hans Speidel a fost numit comandant suprem al forțelor terestre ale NATO în Europa centrală. Speidel va avea în subordine nu numai forțele armate vest-germane dar și cele americane, engleze, franceze, olandeze, belgiene și luxemburgheze.

Fînerul nord-atlantic și suita sa

culminant al crizei. Ele nu propus guvernul din Cairo contracte pentru reconstruirea orașelor bombardate. Paralel, 300 studenți egipteni care și-au început studiile în Franța, ie vor termina la Bonn”.

Dar, în ultimele zile din februarie, guvernul de la Bonn a încheiat un tratat comercial cu Israelul, pentru livrări în valoare de 250 milioane mărci. Tabelul mărfurilor corespunde aceluia din anul precedent și nu este negliabil faptul că el cuprinde capitole întregi din lista de embargo americană.

Linia urmărită de Bonn este deci împiedecă: a juca pe ambele tablouri și a aștepta criza la care o astfel de politică trebuie să ducă în mod iremediabil. Adică exact ceea ce așteaptă patronii transatlantici. Este însă foarte puțin probabil că popoarele din Orientul Apropiat se vor preta la prelungirea acestui joc.

Mijloace de convingere

În perioada lui de expansiune, imperialismul britanic perucea cu biblia în mina stînga și arma în mina dreaptă. Prima era un pretext pentru cea de a doua. Wall Street-ul a schimbat metoda. Biblia a fost înlocuită cu „ajutor economic”, iar armei i se spune azi „steag”. Așa se face că adopțarea de către Congresul Statelor Unite a așa zisei „doctrine Eisenhower” a fost comentată cu susocă de unii unitați navale de război în Orientul Apropiat, independent de flota a 6-a care se află de mai multă vreme în Mediterana Orientală. Astfel, Associated Press semnala două distrugătoare americane în Marea Roșie, iar „Newsweek” vorbea de un număr mai mare de unitați care ar patrulează actualmente în apropierea coastei egiptene în Marea Roșie și în Goful Akaba.

Nu mai e vorba de curierii ca în perioada expansionismuui britanic, ci de dorința de a păstra cu orice preț poziții pe care petrolștii americani le consideră amenințate de deșteptarea popoarelor arabe. În 1955, profiturile petrolifere americane în Orientul Apropiat au însumat 1.900 milioane de dolari. Dacă naționalizarea Canalului de Suez ar fi urmată de naționalizarea petrolului țărilor arabe se înțelege că pierderile americane ar fi considerabile.

Se pare că guvernul american au întrevăzut această ipoteză încă din august trecut. Senatorul O'Mahoney a dezvăluit că, într-o conferință avută atunci cu reprezentanții concernului Rockefeller și ai altor trusturi petrolifere, Dulles ar fi făgăduit „o intervenție internațională” în cazul naționalizării surselor și instalațiilor petrolifere din Orientul Apropiat. În conjunctura actuală o acțiune „internațională” pe lângă că ar avea soarta celor anglo-franceze, dar ar cere și o împărțire a prăzii cu celiații părtași la intervenție. Aceasta a determinat transformarea intervenției în „ajutor” și aruncarea unui nade de 200 milioane dolari. Cifra nu este prezentă decît aproximativ a zecea parte din profiturile anuale realizate în acest sector și e mai mică decît ar necesita colaborarea anglo-franceză la orice intervenție americană.

Cît despre vasele de război, ele nu sînt decît mijloace de convingere pentru cei ce se încăpățînează să nu creadă în generozitatea Wall Street-ului.

Cronicar

Postul general-locotenent în armata hitleristă Hans Speidel a fost numit comandant suprem al forțelor terestre ale NATO în Europa centrală. Speidel va avea în subordine nu numai forțele armate vest-germane dar și cele americane, engleze, franceze, olandeze, belgiene și luxemburgheze.

Fînerul nord-atlantic și suita sa

Desen de Kukrnikst

Cine va fi șahistul nr. 1 al lumii?

Lubiții de șah din Moscova au avut puține zile de „odihnă”. Abia încheiată finala campionatului mondial și ită-i din nou spectatorii la o mare competiție: a început meciul pentru campionatul mondial dintre dăndătorul titlului, Mihail Botvinnik, și candidatul la „tronul” primului șahist al lumii, Vasili Smislov.

În istoria șahului, acesta este al 20-lea meci pentru campionatul mondial. Din anul 1886 cînd Steinitz l-a învins pe Zukertort, încoronându-se campion al lumii, aceste întreceri s-au fînit tan la intervale mai mult sau mai puțin regulate. Steinitz a deținut titlul pină în 1894, cîndu-l apoi lui Emanuel Lasker, supranumit filozoful șahului, care timp de 27 ani avea să opere cu succes pretiosul trofeu împotriva tuturor asalturilor. Abia în 1921 lumea șahistă sârbătorește un nou campion în persoana cubanezului I.R. Capablanca, pe atunci în pînă înfîntare a talentului său. Șase ani mai tîrziu Capablanca este învins de rusul Alehin la capîtul unui meci dramatic (cel mai lung din istoria șahului) disputat de-a lungul a 34 de partide. Cu o întrerupere de doi ani (1935-1937, cînd olandezul Euwe a fost campion) Alehin deține titlul suprem pină în 1946, fiind de altfel singurul șahist care a luat cu el

în mormînt trofeul celui mai mare șahist al lumii.

După moartea lui Alehin, un meci turneu de cinci a trebuit să desemneze pe urmășul campionului. La Haga-Moscova s-a organizat în 1948 acest mare turneu la care au participat reprezentanții U.R.S.S. Botvinnik, Smislov și Kerres, olandezul Euwe și americanul

torua turnee preliminare. Pină acum Botvinnik și-a apărut de două ori titlul și în ambele meciuri, adversar la fost un șahist sovietic. În 1951 el a făcut meci nul cu Bronstein (12-12), iar în 1954 același rezultat a fost consemnat în întîlnirea sa cu Smislov.

...Sportivă

Reshevski. Cîștigînd într-un stil excepțional, Botvinnik a preluat „moștenirea” lui Alehin.

Cu acest prilej, Federația Internațională a reglementat modul de desfășurare a campionatelor lumii. S-a hotărît ca o dată la trei ani

Și acum din nou Smislov asaltează laurii campionului mondial. Meciu care a început, promite o luptă extrem de aprigă. În primele două partide chalangerul l-a dominat pe campion realizînd 1½ puncte. Un pronostic este imposibil de dat. Atii Botvinnik și Smislov sînt mari maștri de excepțională forță. Primul este un teoretician desăbrișit, cel de-al doilea în schimb compensează această primărie său talent înaltuși și o înțelegeră arată o dirzenie excepțională în mijloc de partidă. Smislov este însă un profund cunosător al finalurilor.

Dar dacă nu se poate pronostica învingătorul, în schimb două lucruri sînt perfect certe: indiferent de rezultat, titlul de campion al lumii va rămîne la Moscova, iar meciul se va înscrie ca o nouă și prețioasă contribuție la mersul înainte al artei șahiste.

V. Chioce

Și acum din nou Smislov asaltează laurii campionului mondial. Meciu care a început, promite o luptă extrem de aprigă. În primele două partide chalangerul l-a dominat pe campion realizînd 1½ puncte. Un pronostic este imposibil de dat. Atii Botvinnik și Smislov sînt mari maștri de excepțională forță. Primul este un teoretician desăbrișit, cel de-al doilea în schimb compensează această primărie său talent înaltuși și o înțelegeră arată o dirzenie excepțională în mijloc de partidă. Smislov este însă un profund cunosător al finalurilor.

Dar dacă nu se poate pronostica învingătorul, în schimb două lucruri sînt perfect certe: indiferent de rezultat, titlul de campion al lumii va rămîne la Moscova, iar meciul se va înscrie ca o nouă și prețioasă contribuție la mersul înainte al artei șahiste.

V. Chioce

